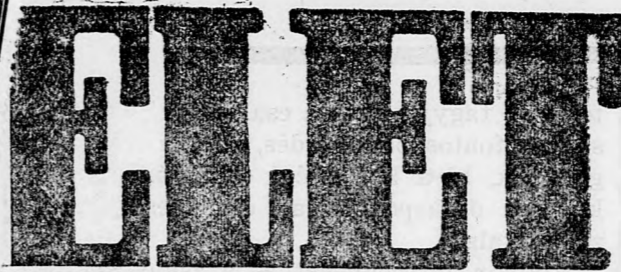


Dl Rámásetter Róbert

BUDAPEST



ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Taxa postálá plátfite in num. No. 224713/929.

S. é. ta. B.

10. Telefon: 9-77. Előf. Havonta 110, negyedév: 360, egészévre 1210. Földre: Havonta 2, negyedévre 12, egészévre 20. Detések díjszabás szerit. KELET az erdélyi és bánági zsidóság egyetlen politikai napilapja. Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Bérmertelen leveleket nem fogadunk el. — Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Jámbor Ferenc. Bucuresti szerkesztő Hát-szegi Ernő, Strada Matei Milo 5.

Ara 5 lej

Vasárnap, 1934. okt. 7.

5695. EV. TISRI 28. XVII. ÉVF. 223. SZÁM.

Kataloniában kikiáltották a szovjetköztársaságot?

Spanyolországban váltakozó szerencsével folyik a véres polgárháboru

A kormány cáfolja a független katalán köztársaság kikiáltását. A munkáskerületekben egymást érik a bombarobbanások. Súlyos a helyzet az egész vonalon. Véres harcok dülnek a felkelők és a kormány csapatok között

Asturiában összeomlás előtt áll a forradalom

Madrid, október 6. Spanyolországban az általános sztrájk, mint előre látható volt, polgárháborúvá bővült ki.

A jelentések, amelyek a véres forradalmi harcokról beérkeznek, egyelőre még ellentmondóak. A kormány igyekszik cáfolni és leenyhíteni a forradalmi erők tulsulyra törekvő előretörését, a jelek szerint azonban ezeknek a jelentéseknek nincsen abszolút értelemben vett reális bázisuk és többé-kevésbé a helyzet súlyos voltáról tesznek bizonyosságot.

A sok tekintetben egymásnak ellentmondó jelentéseket kronológikus sorrendben alább adjuk:

Kataloniában kikiáltották a proletárdiktatúrát?

Az éjszaka folyamán a külföldi rádióállomásokon azt a szenzációs hírt rögzítették világáig, hogy a katalán-kormány tegnap Katalónia Spanyolországtól teljes függetlenségét deklarálta és a katalán kormány elnöke, Companis, kijelentette, hogy tegnapról kezdve Katalónia külön független állam, melyet csak szövetségi kötelékek fűzhetnek Spanyolországhoz. A mai nap folyamán Párizsban érkezett jelentések szerint, a katalán tömegek tegnap kikiáltották a független katalán szovjet-köztársaságot.

Ennek a jelentésnek bizonyos fokig ellene szól az a körülmény, hogy a Companis-kormány, mely ugyan baloldali, de nem bolsevista, legalább látszólag még hatalom van. Mindenesetre különös jelenség, hogy Kataloniában a karhatalom nem állott szembe a forradalmárokkal és így a rend még inkább felbomlott, mint a többi spanyol tartományokban. Ez az utóbbi körülmény bizonyos tekintetben megerősíti azt a lehetőséget, hogy a tömegek tényleg kikiáltották a független katalán szovjet köztársaságot. Más jelentések szerint,

az egyik baszk-vidéken levő rádióállomás, mely nyilvánvalóan a forradalmárok kezébe került, azt jelenti, hogy ugy Katalónia, mint Biscaya, tegnapról fogva független szovjet-köztársaság.

A kormány ezzel szemben cáfolja azt a hírt, hogy proklamálták volna a független katalán köztársaságot. A katalán-kormány és Madrid között ugyan fennállanak a nézeteltérések, de Companis elnök rádióbeszédében fegyelmességre és a nyugalom megőrzésére hívta fel a katalán népet. Ezzel egyidejűleg a kormány hivatalos tájékoztatót is adott ki, melyben azt igyekszik bizonyítani, hogy nem kell tartani a forradalom elhatárolásától, mert a zavargási területeken mindenütt kellő számú karhatalom áll rendelkezésre.

A kormány eme tájékoztatásával ellentétben azonban más jelentések arról számolnak be, hogy

a munkáskerületekben egymást érik a bombarobbanások s a legtöbb vasuti vonalon nem lehet fenntartani a rendes személy- és teheráruforgalmat, az állandó szabotázsakciók miatt. Madridnak a vidékkel fennálló telefonkapcsolataiban még mindig súlyos zavarok uralkod-

nak. Biscayaba új katonai erőket irányítottak. Súlyos a helyzet a valladolidi kerülethez tartozó Rio Saccoban is,

ahol nyolcórás tüzharc folyt meg nem szűnő erővel, a lázadók és a sorkatonaság között.

A sztrájk általánossá vált Bilbaoban, Valenciában, Saragossában és Barcelonában, míg Cordovában és Sevillában vannak üzemek, melyeknek munkássága nem szüntette be a munkát.

Fegyver fegyver ellen — az egész vonalon

Egyidejűleg az általános sztrájk Madridban is tovább tart. A helyzet mind fenyegetőbbé válik. Az asturiai iparvidéken az elrendelt ostromállapot ellenére, újabb fegyveres tömegtámadások vannak folyamatban, rendőrkaszárnyák és a polgárgárda által megszállva tartott más középületek ellen.

Az egyik véres támadásnál öt rendőrtiszt holtan bukkott a földre, a munkásforradalmárok golyózáporában.

Oviedoval és más városokkal a telefon- és táviróösszeköttetések 24 órára megszakadtak. Valladolidban a rendőrkaszárnya megostromlásánál két rendőrtiszt vesztette életét. A felkelés teljesen forradalmi jellegű lett. A kormány légi rajokat vezényelt a zavargási területekre. Sevillában szintén véres harcok folytak. A városnak nincs Madrid felé összeköttetése.

Párizsba a spanyol határvidékről érkezett jelentések szerint,

Élelmiszerhiány lépett fel Spanyolországban

Az általános sztrájk következtében az egész ország területén élelmiszerhiány mutatkozik. Valladolidban a munkások megtámadták egy rendőrkaszárnyát és két tisztet lelőttek. Eibarban a rendőrség gépfegyverrel védekezett a támadások ellen.

Az áldozatok száma itt igen nagy és több mint száz letartóztatás történt.

Rio-Seccoban a polgárőrségnek is van egy halottja és több súlyos sebesültje. Madridban néhány sztrájkoló észrevétlenül belopózott egy kórházba és onnan lőttek a katonaságra, melyre a karhatalom gépfegyverrel válaszolt. Egy halott és több sebesült maradt a színhelyen.

Lerroux miniszterelnök a mai minisztertanács után kijelentette, hogy Spanyolország általános forradalmi mozgalom színhelye, amelyet egységes vezetéssel a részletekre is kiterjedően készítettek elő. A forradalom fészke Asturia tartomány. A miniszterelnök teljes hatalmat kapott a minisztertanácsától, hogy mindenütt, ahol szükségesnek látja, proklamálja az ostrom állapotot.

Bilbaóban a forradalmárok megtámadták az ebairi fegyvergyárat. A katonaság rohamot intézett a támadók ellen. Az összeütközésnek igen sok áldozata van. Barcelonában a rendőrség meg akarta akadályozni, hogy a sztrájkolók lerombolják az Általános Bank épületét és fegyverét használta. Két lázadó meghalt, ti-

a tegnapi forradalmi megmozdulás során lámadt összeütközéseknél ötven személy vesztette életét s több százra megy a sebesültek száma.

A helyzet mára sem engedett feszültségéből, mert a sztrájkmozgalom újabb területekre csuportt át. Asturia kerületben a kormánycsapatok légi hadereje akcióba kezdett. Ennek ellenére még mindig sok középület, bányagazgatósági palota és gyárüzem van a lázadók kezében.

Lerroux miniszterelnök sajtónyilatkozatában állapította meg, hogy a megmozdulást hosszú, tervszerű előkészítés előzte meg.

Egyidejűleg a kormány új belügyminisztere tegnap beszédet tartott a madridi rádióban, amelyben felszólította a madridi lakosságot, hogy este nyolc óra után ne hagyják el lakásaikat, csak rendkívül fontos esetekben.

Az éjszaka folyamán Madrid Atiocha nevű városnegyedében véres harcok zajlottak le, egy halottal és több sebesülttel. Halottakról érkezik jelentés Posadából is. Nierres és Oviedo között az összeütközéseknek több halottja és ötven sebesültje van. Oviedoába egy repülőrajt küldtek a helyőrség támogatására. Barcelonában kihirdették az ostromállapotot, egyidejűleg pedig összehívták a katalán parlamentet. Sansebastianban is sok a halott és a sebesült. Valenciában a víz-, gáz- és villamosműveket elzárták.

zenhat súlyosan megsebesült. Elosegui biscayai képviselőit Bilbaó közelében lelőtték. Azt hiszik, hogy a tradicionalista párthoz tartozó képviselőt a forradalmárok kivégezték.

Asturia tartományban a forradalmárok urai a legtöbb községnek

Újabb madridi jelentés szerint, az általános sztrájk következtében a helyzet az egész országban változatlanul súlyos. Asturia tartományban a forradalmárok urai a legtöbb községnek. A sztrájkolók és karhatalom közötti összeütközések halottainak száma az első napon több, mint ötven. A rendőrségnek is tíz halottja van. A lövöldözések egész éjjel tartottak. Oviedoból és Valladolidból katonaságot küldtek a fővárosba, hogy a rend fenntartását biztosítsák. Madridban az összes járókelőket átkutatják. A város stratégiai pontjain gépfegyvereket helyeztek el. Estig ötszáz letartóztatás történt.

A vasuti tisztviselők is csatlakoztak a sztrájkhoz

Párizsból érkező jelentés szerint, tegnap éjfélkor a vasuti tisztviselők is csatlakoztak az általános sztrájkhoz. Ezzel szemben Barcelonában az élemezési ipar munkásai szombat reggel felvették a munkát, hogy a lakosságot a szükséges élelmiszerekkel elláthassák. Nem sztrájkolnak a sztrájkvezetőség utasítására a villamos- és gázüzemek munkásai sem. A rendőrség hetvenöt sztrájkolót tiltott gyűlés miatt letartóztatott.

(Folytatása a 10. oldalon.)

Ünnep után...

A minden élvezetet nyújtó nyári időszak multával a sofár harmonája lelki megterésre inti világszerte a hiveket. A hajnali ájtatoskodások előkészítik a zsidóember lelkiületét a következő nagy és féltetes napokra, az engesztelés napját rövidesen követi a zsidóság örömmünnepe, a sátoros ünnep, szép szimbolumaival és a Tóra ünnepe, hogy erőt és kitartást nyújtson a hosszu ünneptelen, sivár télre, a küzködés, a kioldás, a nehéz kenyérgyűrés idejére. Boldog békesség, idején így determinálták a zsidó ünnepeket, míg elenben a nagy háboru keresztüztén és minden poklán keresztülment mai generáció másképen ünnepel, másképpen örvend és más formában búsol. Idő előtt elfárad a sok ünnepben, elfásul régi ideálok irányában, unja a zsidó ünnepek egymást szorosán követő etap-jait és nehezen talál lelki megnyugvást az ünnepi hetek varázsában. Mint minden életmegnyilvánulásában, ebben is az erősen ideges atmoszféra dominálja és a külső nyugalom és a belső megbékélés helyett áttranszferálja a hívők lelkiületét és üzi el az ünnepi hangulatot a zsidó lelkek tájékláról.

Szomorúsággal kell konstatalnunk, hogy az erdélyi zsidóság körében, talán éppen az idegek eme szokatlan és egészségtelen feszültsége okából, a békétlenség és a szét huzás ördöge lett urrá a lelkeken és ezt a folyamatot olyan territóriumokon sem sikerült megállítani, amelyekben ezen áldatlan szellem eddig teljesen ismeretlen volt az ideál; a törekvése az egyének és a közösségnek, hogy minél szebbé, jobbá és nagyobbá tegyék a zsidó életet.

És szomoruan visszatetsző, hogy azok, akik szolidan, békességesen élnek az öt évköznapijaikat, éppen az ünnepi periódusok alatt vetkőznek ki békés, megértő, zsidó mivoltukból és átengedik magukat a széthuzás, a veszekedés és nem ritkán a tetlegesség mindent leromboló átkos szenvedélyének.

Az erdélyi sajtó — többségi és kisebbségi egyaránt — állandó rovatban kéjeleg a zsidó hitközségek és más zsidó testületek álta szállított Cronie scandaleuse-okben, fűszerezve ezeket saját kaján kommentárjai fulánkjával. Sajnos, az újságok nak az elmúlt ünnepek alatt különösen sok alkalmuk volt ezen dédelgetett publicisztikai csemege feltalálására. A tóra-örömmünnepe véres verekedés Erdély egyik legnagyobb hitközsége templomában, hatósági beleavatkozás zavarja a hívők áhitatát a másik nagy zsidó centrum zsinagógájában és már-már folytatódik a másik ünnepen. Nagykárolyban a botránnyok sorozata nem akar véget érni és provokálja a hatósági beavatkozások egész szinfóniáját, míg a kisebb hitközségek a kisebb-nagyobb helyi skandalumok híreit liferálták. Az áhitatot, a magabizallsás érzését, a békességet felváltották a zsidó templomokban a hatósági közegek harsogó parancsszavai.

Miből is származnak a lelki deformált-ságnak e szörnyű szimptomái? Megszűnt a nagyok, a vezetők tisztelete, kiküszöböltették a zsidó közéletből az egymás iránti jóindulat a megértés és megbocsátás szel-leme. Mindenki vezető akar lenni a tudás a rátermettség már semmire sem kvalifikál csak az egyéni elbizakodottság, a saját magát szerénytelenül előtérbe toló önbírálat és a „tisztélet“ után való féltelen csörtetés uralja a kedélyeket és fűti a szenvedélyeket egészen a végső botránnyig. Lehet, hogy a vezetőkben is akad hiba, ők sem tökéletesek, de hát elődjaink angyalok voltak, az előbbi generációk vezetői minden emberi gyöngégtől mentesek voltak? Nem. Csak a közfelfogás volt egészségesebb, igazabb és tökéletesebb. Respektál-

ták a rátermettséget, meghajoltak a tudósok előtt, megbecsülték a jellemességet és nem tartotta magát mindenki vezető szerepre predestinálnak. Az önmagunkkal szemben való tisztelet kieroszakolása sem volt annyira kifejlődve, mint éppen most, napjainkban. Egyik főbenjáró oka a szeretlen széthúzásnak és veszekedésnek, mert mi régen a „koved“ népe vagyunk, a tisztelet kieroszakolása és ha ez magától nem jön, kiverekedése még chillul-hasém, még templomi botrány árán is. Amikor a zsidóságot egyénileg és kollektíve minden fronton ütik, amikor minden életlehetőséget megvonni igyekeznek tőle, akkor apró, jelentéktelen „koved“ kérdésekkel és ezeknek botrányba fullasztásával teszik hangossá a világot. Amikor gondoskodni kellene fáról a szegényeknek, népkonyháról a zsidó éhezőknek és a közelgő tél nyomora előre veti borzalmas árnyékát, akkor helyes, zsidó szivre valló preventív nyomorenyhítő akciók helyett tetteles verkedések színhelyévé alacsonyodnak szentélyeink előcsarnokai. Mert nem az a fontos, hogy Szatmáron egyetlen zsidó tanuló ne éhezzen, Nagyváradon zsidó árva ne nélkülözze lábbelijét, zsidó keresetkép-

telen ne fagyjon meg a családjával, hanem sokkal fontosabb kérdés, ki a templomgondnok, ki a hitközségi elnök és hogy kinek a dakkepolitikája érvényesüljön a zöldsztálnál.

Amikor Jeruzsálemet és a zsidó Szentélyt az ellenség minden oldalról veszedelmesen ostromolta; egy nemzetnek, egy népnek mindene forgott kockán, Kamcebar Kamce ideje érkezett el, hogy belső villongásaival és aljas intrikáival az ellenséget segítse győzelemre. A zsidó nép színe-javának lemészárolása, fogságba hurcolása Kamczenak köszönhető, az ő szelme megint készült átvenni az uralmat Erdély zsidó hitközségeiben. Nem üres frázis, amint egy templomszomszédom megkockáztattott: „Csak már vége volna az ünnepnek, legalább megszünnének országsszerte a botrányok...“ Még csak az a kívánságunk, hogy amennyiben atyáink fiai még sem képesek a mai botrány-érát likvidálni, a színhelyet változtassák meg, de a templom a szent áhitat, a magabizalls és fohászokodás otthona legyen. Inkább sok hétköznapi békeségben, mint ünnep sorozatos botrányokkal...

Gábel Sándor

Elővigyázatos ember csak CZINK-nél tisztítja, festeti ruháját

A birobidzsáni valóság a számok és adatok tükrében

Kroll professzor egy amerikai folyóiratban kimutatja, hogy a birobidzsáni „zsidó köztársaság“ proklamálása üres politikai aktus, melyből sohasem lesz zsidó tömegtelepítés

1928-ban a szovjetkormány elhatározta, hogy Birobidzsán vidékén kolonizációt indít meg az oroszországi zsidó lakosság egy részének „produktivizálása“ céljából. Az öt éves terv alapján 1932-re 12.000 család mezőgazdasági telepítésre kellett volna, hogy legyen Birobidzsán.

A kolonizáció első évében a nagy felhőszakadások, az áradások és a különböző rovarok szinte lehetetlenné tették a kolonizációt. 1930-ban, Merejin, kommunista vezér egyik cikkében rámutatott arra, hogy csak mértékletesen szabad Birobidzsánba embereket küldeni, miután nincs elegendő megművelhető föld, nincs elég lakóház és élelmezési cikk az új jövevények számára.

Ennek következtében az „OZET“ az oroszországi zsidó kolonizáció intézménye elhatározta, hogy saját kezelésében földművelési bázist teremten a vidéken. Az „Emsz“ 1932 december 12-i számában Baskin a következőket írja: „Ha 1933–34-ben nem teremtenek egy független földművelési alapot Birobidzsánban, nem leszünk képesek ott tartani a vidék lakosságát.“ Ugyancsak a földművelésre alkalmas területek hiányára mutat rá az „Emsz“ 1932 november 17-i száma, melyben a következőket írja: „A megművelhető területek növelése csak komplikált és rendszeres talajjavítással valósítható meg.“

Ezekből az idézetekből és a többi lapszemelvényekből, melyeket M. Kroll professzor gyűjtött össze a „The Future“ című amerikai folyóiratban 1934 szeptemberében, kitérnik, hogy Birobidzsán, az autonóm zsidó köztársaság területe már eleve alkalmatlan a földművelésre a kedvezőtlen éghajlat, a sok mocsár és vad erdőségek következtében. Speciális módszerekre van tehát szükség ahhoz, hogy a vidéket termékeny, illetve megművelhetővé tegyék. A kolonizáció vezetői azonban elkövetették azt a megbocsáthatatlan hibát, hogy ezrével küldték az embereket erre a vidékre, anélkül, hogy számoltak volna az emberanyag minőségével és a hely különleges követelményeivel. Volt kereskedőket és közevitőket küldtek kolonizálni, utóbbiak helyet. Kantorovici, a kolonizáció egyik vezetője is beismeri ezt, amikor a „Tribuna“ 1933-as évfolyamának 6. számában a következőket írja: „A birobidzsáni kolonizáció alapvető hibája az volt, hogy nem vettük tekintetbe a vidék speciális természeti adottságait és hogy a kolonizációs munka a már megszokott, normális telepítés módszereivel indult meg, ép úgy, mint ahogy Krimben és Ukrajnában jártak el.“

Egy másik kommunista vezető, Kirjnit, ugyancsak a Tribunában (1934 március) fejezi ki hasonló nézeteit. Azzal vádolja a kolonizáció vezetőségét, hogy nem teremtetett egy mezőgazdasági bázist, „nagyzási méniában“ engedett kolonizálni és iparosítani és nem reagált sem a kihívó sovizmusra sem a

zsidó nacionalizmusra, mely Birobidzsánban is befészkezte magát.“

A kolonizáció vezetői mégsem tértek el a hibás koncepciótól és ugyanilyen elméleti alapon állították fel további terveiket. 1932-re 14.000, 1933-ra 25.000 bevándorló kolonizálást irányoztak elő. Hogy milyen mértékben valósultak meg ezek a tervek, erre Droianoff mutat rá a „Tribuna“ 1934 április számában. „A birobidzsáni mezőgazdaság 1933-ban“ cím alatt. Droianoff, aki specialista a kolonizációban, megállapítja, hogy bár 1933-ban kedvezőek voltak a meteorológiai kondíciók, az eredmények mégis alul maradtak a várakozásokon. 28.000 hektár földet szántottak fel 32.000 helyett és nem fordítottak semmi gondot a kertgazdaságra. A talajjavítási munkálatok meghusultak. A tervbe vett 17.000 hektárból csak haterzet sikerült megművelhetővé tenni, vagyis 35 százalékot. A mocsarak kiszáritásának és az erdők megtisztításának oly fontos munkáját nem sikerült tehát oly mértékben realizálni, hogy a régi és az új kolonisták számára megfelelő egzisztenciális lehetőségeket nyújtsanak. Droianoff azt is hangsúlyozza, hogy a kormány által megszavazott pénzeket is helytelenül használták fel Birobidzsánban.

Ilyen körülmények között nem csodálatos, ha 1933-ban lemondtak az előirányzott 25.000 bevándorlóról. Mindössze 7000 embert sikerült kolonizálni. 3190 bevándorló azonban — az „Emsz“ 1934 február 17-i jelentése szerint — nem volt alkalmas a birobidzsáni kolonizációs munkára és nem volt felkészülve a vidék speciális adottságaira.

Az ország mostoha egészségügyi viszonyaira dr. Lander mutatott rá a „Tribunában“. Dr. Lander rámutat arra, hogy az 1933-ban Birobidzsánba küldött pénzeket, szereket és egyéb eszközöket nem használták fel közegészségügyi munkára és a gyermekek gondozására. Az egészségügyi viszonyok, melyek az epidémiák ellen harcot alapját kell, hogy képezzék, igen primitívek, a földek helyzetének és a kutaknak alapos megvizsgálása nem történt meg, holott megfelelő összegeket bocsátottak ki erre a célra.

Kroll professzor még számos oroszországi cikket közöl, melyeknek alapján megállapítja, hogy Birobidzsánban stagnál az ipar technikusok, mérnökök és szakmunkások hiányában, miután a kormány a szakmunkásokat és szakembereket az általános iparosítási mübe koncentrálja és a távoli vidékek egyformán érzik a szakemberek hiányát.

Ilyen körülmények között Birobidzsánnak autonóm zsidó területté való átalakítása, amint ezt az orosz kormány 1934 májusában elhatározta, nem egyéb, mint a szovjetkormány politikai aktusa, anélkül, hogy remélni lehetne ezáltal az oroszországi zsidó tömegek legalább egy részének oly mérvű produktivizálását, mint ahogy azt kilitásba helyezték. Amit eddig valósítottak meg, nem

A fővárosba utazók

MONICA

finom kötött-szövött árut vásárolnak



SOLAVICI-től
București, Str. Lipsicani 37.
ENGROS-DETAIL

igazolja a Jewsectiába tömörült zsidó kommunisták lelkesedését, sem a nacionalista baloldali körök örömet, akik a szovjetkormány határozatában rendkívüli jelentőséggel bíró eseményt látnak a zsidó életben. Jellemző az „Izvestia“ 1934 május 19-i számának egyik cikke, melyben nem mond kevesebbet, mint azt, hogy: „Az autonóm terület munkástömegei a birobidzsáni zsidók körében maradt kapitalista elemek ellen való kíméletlen harc által fognak felvirágozni.“

Gyenge vigasz a harci szólam és „gyozelmi“ remény a sok kudarcért, melyet a birobidzsáni kolonistáknak kellett megélniük a kormány minden jóindulata és a zsidó kommunisták minden igyekezete dacára.

Kroll professzor, aki a fenti adatokat összegyűjtötte, nem cionista. Adatai és megállapításai ah ivatatos szovjetlapok jelentéseire támaszkodnak, akkor, amikor bizonyos körök folytatják az agitációt a zsidó Palestina ellen a zsidó Birobidzsánért...

Leomlott egy Bukarestben épülő színház egyik fala és félig agyonütött öt erdélyi munkást

Bucuresti-Bukarest, október 6. Tegnap este kilenc órakor súlyos szerencsétlenség történt az Arno-színház építési munkálatainál. A színházat Marghiloman házának helyén építik fel. Egyik része a munkásoknak éjjel is dolgozik. Este 9 óra tájban az egyik fal nagy robajjal bedőlt és maga alá temette Szabó Béla, Schneider Máté, Zoltán Mózes, Radó György munkásokat és Lazureanu Anna munkásnőt. Valamennyien megsebesültek, különösen Szabó Béla, akinek állapota reménytelen. Később megállapították, hogy még egy munkás hiányzik Görög János nevű, akinek holttestét meg is találták két méter mélységben. A sebesülteket tüzoltók szabadították ki. Az ügyészség elrendelte a munka beszüntetését és a felelősség megállapítása végett a vizsgálat megejtését.

nyien megsebesültek, különösen Szabó Béla, akinek állapota reménytelen. Később megállapították, hogy még egy munkás hiányzik Görög János nevű, akinek holttestét meg is találták két méter mélységben. A sebesülteket tüzoltók szabadították ki. Az ügyészség elrendelte a munka beszüntetését és a felelősség megállapítása végett a vizsgálat megejtését.

Nem ad halasztást a kormány a konverziós tartozások első részletének lefizetésére

Sassu földművelésügyi miniszter táviratilag utasította vissza a brailai mezőgazdák erre vonatkozó kérését

Bucuresti-Bukarest, október 6. (Az Uj Kelet tud.) Brailában röviddel ezelőtt kongresszust tartottak a szomszédos megyék mezőgazdái és ez alkalommal megvitatták a mezőgazdaság aktuális kérdéseit. A szónokok rámutattak arra, hogy a rossz termés következtében a földművesek csak nehezen fogják beszerezhetni az őszi vetésekhez szükséges vetőmagvakat és hogy semmiesetre sem fogják kifizethetni konverzió alá került tartozásaikat, melyek nek első részlete, mint ismeretes, az érvényben lévő törvény alapján november 15-én esedékesé válik. A kongresszus ilyen értelmű határozati javaslatot szavazott meg, amelyet Vasile Sassu földművelésügyi miniszter elé terjesztettek, kérve, hogy interveniáljon a kormánynál a konvertált tartozások első részlete kifizetésének elhalasztása érdekében.

vény alkalmazásával kapcsolatban, annál is inkább, minthogy itt az ideje annak, hogy felélesszük a hiteléletet és általában az egész ország gazdasági életét.

Sassu miniszter távirata az érdekeltek körében érthető feltűnést keltett. Gazdasági körökben nagy érdeklődéssel várják, vajjon a kormánynak lesz-e elegendő ereje és autoritása ahhoz, hogy álláspontját keresztül is vigye.

Válaszképpen a brailai mezőgazdák kérésére Sassu földművelésügyi miniszter táviratilag közölte a brailai mezőgazdasági kamarával, hogy a kormány szilárdan el van határozva arra, hogy semmilyen halasztást ne engedélyezzen a mezőgazdasági tartozások konverziójáról szóló tör-

Ezrek mentek el jegy nélkül
Temesváron a

Taras Mykysa

hangversenyéről. Már most
váltsa meg jegyét a

hétfő esti CAPITOL Mozgóban

tartandó zongorahangversenyre.
Jegyek: Ellenék könyvostálya,
Romania Artistica kioszk.

MEGJELENT

„Carto de religie una mozaică“ című románnyelvű, a minisztérium által aprobált biblia-történelmi és hitankönyv második javított és bővített kiadása. Ara 32 lej. Tanítók és könyvkereskedők szokásos rabato kapnak. Megrendelhető a szerzőnél: Edelstein M. David Timisoara IV., Strada Preyer No. 2.

Ma
Miha
bizo

Maniu Gyul
irányított tá
kinek állott

Végső
mánya

Bucuresti
Kelet tud.
installálásá
csend állt
politikai vil
Titulescu
kimenetelét
za, hogy a
lása fogja
nek a közel
Titulescu
irányításána
binet látszó
tathatni mu
hány héte
perspektívák
lehetőségek
nek ellenf
Románia k
ját más is
tartani, min
tulnyomó
arról, hogy
Románia se
nem nélkül
tapasztalata
becsülheteti

Titulescu
nek a belpo
azó a legfel
a sajtónak
mint azelőt
tálja és sor
viágot az é
ciégedetlens
szólnak. De
a külligyi t
zik ebből, h
galomban h
gét. Ugy a
tettek, mint

Offe

Ami az
nemzeti pa
lesz arra,
tartását a
A liberális
erőfeszít
hogy a nem
és politikai
csalatosan
getik, hang
történt ind
velésügyi
ügyészsége
szor ellen
kormány u
kezeti hiv
látta el. A
nem egyor
vadojt egy
közileg el
olyan kifó
csületesség
nyabb árn
adott felje
állás műve
pok és fe
fesszort
tüntetőleg
ték.
A Skod
hullámaj
most fog
eddig kisz

Egye
alka
Oics
utaz

SPORT

CFR - Romania

Cluj-Kolozsvár, október 6. Két bajnoki mérkőzést játszott a Romania eddig az U és Crisana ellen és mindkettőt megnyerte. Az igazi erőpróbája a csapatnak azonban ma lesz a bukaresti CFR ellen, mert úgy az U, mint a Crisana aránylag formájukon alul játszottak, ezzel szemben a CFR nem kisebb ellenfelet győzött le az idei szezonban, mint a Venust, hazájában a Kinizsit, stb. A bukaresti vasutas csapatot már láttuk tavaly Kolozsváron: technikás, mutatós futballt játszik a CFR és igen komoly ellenfele a Romanának, amely elbizakodás nélkül minden tudását össze kell szedje, hogy a bajnoki lista vezetőjével szemben megállja helyét.

Igy játszik a két csapat:
CFR. Barbulescu, Roseulet—Ujaki, Vinila — Wetzler II.—Cuedan, Attila — Barbu II.—Ströck III.—Medve—Georgescu.

Romania. Chendrean, Doci—Felecan I., Murtean—Criza—Muresan, Coborzan—Farkas—Pop—Felecan II.—Capusan.

A mérkőzés délután 4 órakor kezdődik és azt Burdan aradi bíró vezeti. A mai részletes program:

Dél előtt háromnegyed 8 órakor Romania—Haggibor ifjúsági bajnoki.

Dél előtt háromnegyed 10 órakor Romania—Unirea II. oszt. bajnoki.

Háromnegyed 12 órakor a KAC atlétikai versenye.

Egy órakor Avantgarda U.—Vulturii Romania.

Délután 3 órakor Romania törpe—KAC törpe.

Délután 4 órakor: CFR Bukarest—Romania. Határbírók: Huneade Emeric és dr. Russu J. Gabriel.

Kész a román válogatott!

Bukarestből jelentik: A Biroul Federal legnapeseti ülésén összeállították a lengyelek ellen október 14-én kiálló román válogatottat, amely a következők: Burdan, Vogl—Albu, Deheleanu—Eisenbeiser—Moravetz, Bindea—Kovács—Cio. Iac—P. Valeov—Bobay. Tartalék: Radulescu és Criza. A csapat ebben az összeállításban azonban még nem végleges, mert a mai mérkőzések után megtalálható formák alapján még törtenhetnek változások. A csapat pénteken reggel utazik és azt Savulescu őrnagy szövetségi kapitány és Iancovici professzor, a Keleti Liga elnöke — több újságíró kíséretében — kísérik.

A PHÖNIX—CFR kolozsvári mérkőzésen történt botrányért, mint megírtuk, a csapat 500 lej pénzbüntetést kapott. Ezen kívül Stanislav Jakab CFR játékos játékjogát brutális játéka miatt 8 napra felfüggesztették, míg Veres és Florián CFR vezetőket a játékevezető inzultálása miatt 30 napra eltiltották a sporttelep látogatásától.

Dr. Ciurel Ilie, az Északi Labdarúgó Liga titkára, az ismert kolozsvári futball bíró ügyvéd irodát nyitott. A kitűnő kolozsvári sportembert ebből az alkalomból a sporttársadalom valamennyi jelentős tagja üdvözölte.

A Romania sportegyesület szombaton este nyitotta meg kellemesen berendezett klubhelyiségét a Piata Unirii 13. sz. alatt, az első emeleten. Az új klubhelyiség hathatós összefogó kapocs lesz az egyesült és egyre növekvő számú tagjai között.

Az esztrákok elleni magyar válogatottban Pusztay helyett Tamassy lesz a csapat jobb szélsője.

Nem mindennapi jubileum. Benda, a cseh Victoria Zizkov kapusa, az elmúlt vasárnap nyolcszázadszor védett csapata kapujában. Benda tíz éve futballozik a Victoria Zizkovban és ezen idő alatt majd minden meccsen résztvevett.

Az Univerzitatea—Crisana mecsere az egyetemiek a következő összeállítással utaztak el: Seps, Borgia—Iancovici, Stefanescu—Gala—dr. Ghilezan, Orza—Ploes teanu—Jonas—Surlasiu—Baciu.

Szovjetországba gravitálnak a norvég koresolyázójuk. Oslóból jelentik: A norvég koresolyázósportot veszteség fenyegeti. Staaksrund és Engestangen olimpiai és Európa-bajnokok Moszkvába kívánják költözni, ahol az orosz koresolyázókat fogják tanítani.

KÖZGAZDASÁG

Csak kimondottan román nemzetiségű munkások vehetnek részt a külföldi szakképzésben

Egy évtől három évig terjed az állam költségén történő kiképzés. Vizsgát kell tenniük a jelölteknek előzetes képzettségükről

Bucuresti-Bukarest, október 6. (Az Uj Kelet tud.) Jelentettük már, hogy a munkaügyi minisztérium a nemzeti munka védelméről szóló törvény elkészítése után, miután az országban még mindig igen sok külföldi szakmunkást alkalmaznak az egyes vállalatok, külön jelentést kért a munkaügyi inspektorátustól erre a kérdésre vonatkozólag és a különböző városok inspektorátusainak jelentéseiből megállapította, hogy az országban jelenleg még igen kevés szakképzett munkás van és ezért a vállalatok kénytelenek idegen munkásokat alkalmazni olyan helyeken, ahol a szakképzésük okvetlenül szükséges.

A munkaügyi minisztériumban még annak idején értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a külföldi munkások helyettesítése román munkásokkal és ezen keresztül az ország munkanélküliségének csökkentése csak úgy valósítható meg, ha a kormány költségén megfelelő számú belföldi munkást külföldre küldenek a szakképzésük elnyerésére, hogy az itt dolgozó külföldieket kellően pótolni tudják.

A külföldi kiképzés ügyében tegnap a munkaügyi minisztériumban újabb értekezletet tartottak, melyen Nistor munkaügyi miniszter Georgiu vezértitkár és Cunesco mérnök minisztériumi igazgató vettek részt. Ezen az értekezleten azokat a

szempontokat tanulmányozták, amelyek szerint a külföldi kiképzésre küldendő munkásokat összeválogatják.

Az értekezleten Nistor miniszter javaslatára rendeletet dolgoztak ki a külföldi kiképzésről, mely a következőket tartalmazza:

1. A munkaügyi minisztérium külön alapot létesít a megfelelő előképzettséggel bíró román munkások továbbképzésére.
2. Munkásokat küldenek külföldi kiképzésre mindazokból az iparágazatokból, amelyekben ez szükségesnek bizonyul. Valószínűleg kisipari munkásokat is ki fognak képezni külföldön.
3. Az állami költségén történő kiképzés 1—3 évig tarthat.
4. A kiképzésre jelentkezőknek külön vizsgát kell letenniük, melyen előzetes képzettségüket igazolják.
5. A jelentkezőknek kötelezniük kell magukat, hogy kiképzésük után feltétlenül vissza térnek az országba.
6. Az állami támogatás mellett történő külföldi kiképzésben csak kimondottan román nemzetiségű munkások vehetnek részt.

Ez az utolsó szakasz mintegy kiegészítőül szolgál a nemzetvédelmi törvényhez mely csak állampolgárokat különböztet meg egymástól.

SZÍNHÁZ-FILM

Miért Kolozsváron és miért nem Budapesten kerül először színre az új Indig darab

Az egész magyar színházi világban nagy feltűnést keltett a hír, hogy Indig Ottó, akinek Torockói menyasszony című, immár világhírű darabját csak a napokban mutatta be óriási sikerrel a legnagyobb newyorki színház, legújabb vígjátékát nem Budapesten, hanem Kolozsváron adta elő először. Tudvalevőleg a legutóbbi Indig darab, az Ember a hid alatt a Vigszínházban került először színre és pedig igen nagy sikerrel, a megelőző Indig darabok a Nemzetiben, illetve a Belvárosi Színházban.

A különböző találgatások folytán kérdést intéztünk a színház igazgatóságához, ahol kérdésünkre a következő felvilágosításokat kaptuk Indig Ottó Magas iskola című legújabb 3 felvonásos vígjátékának kolozsvári bemutatójára vonatkozólag:

A kolozsvári Magyar Színház tudvalevőleg programjába vette, hogy olyan szerepet töltsön be a magyar színjátszás életében, amilyent a Berlinton sokban független törekvésű és stilusu drezdai, frankfurti, hamburgi és más nagy német színházak töltenek be a német színészet életében. Vagyis nem leszünk többé „másodhetes” színháza a budapesti repertoárnak, hanem saját utunkon járunk és az egyetemes magyar színészet szférájában ugyanolyan sajátos és különös szerepet kívánunk betölteni, amilyent az erdélyi irodalom tölt be az egyetemes magyar irodalmi életben.

Tudvalevő, hogy még azok az erdélyi írók is, akiknek könyvei tizeszres példányszámokban fognak Magyarországon, sokkal szívesebben adják ki könyveiket az Erdélyi Szépművészeti Társaságnak, mint bármely pesti kiadónak. Azt akarjuk elérni, hogy a kitűnő erdélyi írók, akik közül nem egy már világhírű színpadi műveket is írt, hasonlóképpen a kolozsvári

Magyar Színházat tekintsék új műveik természetes első állomásának. Az itteni környezetben alkotott sajátos erdélyi színpadi mű bizonyára innen startolhat a legkedvezőbb feltételek között.

Indig Ottót már régebbi ígérete kötötte, hogy új darabját nekünk adja. Indig színpadi kiadója Márton Sándor dr. lekötelező kézséggel járult hozzá a kolozsvári bemutatóhoz és megadta hozzájárulását Jób Dániel, a Vigszínház kitűnő igazgatója is, aki tudvalevőleg gyakran adja tanujelét a kolozsvári színház iránti jóindulatának. Így történhetett meg, hogy a Magas iskola a jövő héten Kolozsvárról indul hódító útjára. A bemutatóra a magyar színházi világ számos kiemelkedő tényezője ígerte megjelenését. Az Indig bemutató egyben a kolozsvári színház hatalmas erdélyi programjának elindítását is jelenti.

Indig Ottó Magas iskola című új darabjának kedden este lesz a világpremiere. Kedden este mutatja be a színház Indig Ottó Magas iskola c. új vígjátékát. A kolozsvári előadás világbemutató is lesz, amennyiben külföldi színházakat, a magyar lapok szerkesztőit is meghívja az igazgatóság a keddesti premierre. A Magas iskola főszerepeit Harmath Jolán, Váro Annie, Benes Iona, Miklóssy Margit, Hegyi Lili, Vass Piri, Tóth Elek, Kovács György, Balász Sanna, Tompa Béla, Tompa Sándor, Hetényi Stoll, Berengh, Puskás, Kudelász és Danesó játsszák. A Magas iskola kedden, szerdán, csütörtökön este és vasárnap délután 6 órakor lesz a színház műsorán, mindenkor rendes helyárrakkal.

A Vadvirág premierje pénteken este Solymosán Magda felléptével, Gábor Mara szubrett, Jenei J. János énekes bonviván, Fülöp Sándor táncos-komikus és dr. Adorján András karnagy bemutatkozásával. E nagyszerű táncos, viládmű operettnek az ismertetésére még vissza térünk.

HETI MŰSOR:

Vasárnap d. e. 11-kor: HELYET AZ IP. JUSÁGNAK. (Olcsó helyárrakkal, a legdrágább jegy 23 lej minden illetékekkel együtt.)

Vasárnap d. u. 2-kor TANASE ROMÁN REVÜ-TÁRSULATÁNAK ELŐADÁSA.

Vasárnap d. u. 6-kor: SÁRGA LILIAM. (Solymosán Magda felléptével, Kőrösi Dudas és cigányzenekarának közreműködésével.)

Vasárnap este fél 10-kor: TANASE ROMÁN REVÜ-TÁRSULATÁNAK ELŐADÁSA.

Hétfőn este Indig Ottó Magas iskola c. új darabjának előkészületei és házfőpróbája miatt nincs előadás. A főpróba szigorúan zártkörű.

Kedden este fél 9-kor: MAGAS ISKOLA. Indig Ottó új vígjátékának világpremiere, a szerző személyes jelenlétében. Harmath Jolán és Váro Annie bemutatkozása, Premierbérlet 3. szám.

Szerdán este fél 9-kor: MAGAS ISKOLA. Indig Ottó vígjátéka a premier szereposztásában.

Csütörtök este fél 9-kor: MAGAS ISKOLA. Indig Ottó vígjátéka a premier szereposztásában.

Péntek este fél 9-kor: VADVIRÁG. Adai Ernő—Harmath Imre és Eisenmann Mihály operettje. A budapesti színpadokon 150 előadást megért világsikerű operett Solymosán Magda felléptével. Gábor Mara szubrett, Jenei J. János énekes bonviván, Fülöp Sándor táncos-komikus, dr. Adorján András karnagy bemutatkozása, Premierbérlet 4. szám.

Szombaton d. u. 4-kor: EMBER A HID ALATT. Olcsó helyárrakkal, a legdrágább jegy 23 lej.

Szombaton este 9-kor: VADVIRÁG. Operett-újdonosság másodszer, teljesen a premier szereposztásában.

A ROMÁN OPERA MŰSORA:

Hétfő, okt. 8: Aida.

Szerda, okt. 10: A bojár vétké; Az úszóló család.

Péntek, okt. 12: Fát Frumos.

Szombat, okt. 13 d. u. iskolai matiné: Aida.

Vasárnap, okt. 14 d. u. matiné: Rigoletto.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, vasárnap új kettős műsor egy helyért: I. Csibi. Fősz: Gaál Franciska. II. Leányok a viharban. (A lélek és test harca). Modern kollektívfilm. Fősz: Karin Hardt.

ÉPÍTŐMUNKÁS-MOZGÓ MŰSORA:

Szombaton fél 8 és 9. vasárnap 3, 6 és 9 órakor kettős műsor: I. Még hat óra az élet. Megható dráma, Főszerepekben: Warner Baxter, Mimi Jordan és John Boles. II. Asszonyosors. Mindent felülmúló drámai alkotás. Főszerepekben: Mady Kristians, Franz Lederer, Alfred Abel.

Hétfőn fél 8 és 9. kedden fél 5 és fél 7. Szerdán fél 8 és 9 órakor: I. Még hat óra az élet. II. Asszonyosors, vagy Az anyai szív.

Megjelent a Pharos könyvek második kötete. A Pharos könyvkiadóvállalat októberi kötete immár kikerült a sajtó alól. A 230 oldalas könyv ezúttal Ligeti Sándor regénye: A bűvös erdő. A regény a mai élet keresztmetszete. Problémája: hogyan lehetne a pénz, amely gazdaságunk mai struktúrájában sok boldogtalanságnak és igazságtalanságnak a forrása, a társadalom javára fordítani. Vonzó előadásban, a mesemondás és kompozíció tökéletességével bontakoznak fel olyan mindennapi kérdések, amelyek mellett észrevétlenül megyünk el, holott eleven husba vágnak. A könyv elé, amelynek részletes ismertetésére visszatérünk, Salamon László nívós és alapos bevezetőt írt. A könyv külső kiállítása az első hőz képest haladást mutat. A Pharosvállalat ebben a tekintetben is igyekszik az előfizetők igényeit kielégíteni.

7000 m² szabadterület

iparvágánnyal, valamint beton fedett raktárterületek bérbeadók. Beraktározásokat előnyös feltételekkel vállal

Unió Államános Szállítási Rt. Piata Unirii 31.

Schles

Ujabb „t

Berlin, október 6. Berlinben a párt egy jelenlegi felosztását, melyekre való tekintettel újulnak a régi megin az áruház tával foglalkozni megerősödött a lyása. Ez az ok megin zárlás komoly leépítés sincs. A tö árja érdekelttség mellől. Herman már megkezdte hetes tárgyalás bankjaival foly amely szerint a berg kereskedelmi márkát kártalan tiz áruházból

Hasonló tran tani a kölni „V háznál, amely a viselte. Ezt a titották a nem ház élére Froh sos nácivezér k

Schleswig tax zött az utóbbi

Dáv a je vála

Hatában is szín al

Varsó, október 6. Varsóban David E kutivé pales vezetője, Lond Gurion tegnap rezentánszt, a tika expozitó denekelőtt is közösi választ

— A jeruzsá ge — mondot ken. Jeruzsále kónak a zsidó mégis arányta ve. Nyolc muz tag mellett né — A mostani vá zsidó került a ba hat arab r elégit ki ben Jeruzsálemnek merése felé. M mestere a f mestert nem mány nevez azonban bizo gyobb jelentő Jeruzsálemi j során. Ebben husz nyveien blokkot létre munkásszerve lete ennek az meghiusult. A dani, hogy ez ritásról tett egységes zsid

— A válas pás Nashash mestere volt te Nashashib mestere lesz ember, aki az országban állott minden utóbbi időben

Parasztlázadások voltak Schleswigben a rekvirálások miatt

Ujabb „tisztogatások“ a nagyáruházak vezetésében. Racionalizálják a kenyérellátást, Vailott Teodor Lessing gyilkosa

— Berlieni levél —

Berlin, október 6. A nemzeti szocialista mozgalom annakidején kénytelenek voltak a párt egy jelentős programját, az áruházak felosztását, magasabb közgazdasági érdekekre való tekintettel, előadni. Ujabb felújulnak a régi követelések és a kormány megint az áruházak likvidálásának gondolatával foglalkozik. A kispolgárságnak ismét megerősödött a kormányra gyakorolt befolyása. Ez az oka, hogy az áruházak körül megint zajlás mutatkozik. Egyelőre azonban komoly lépítésről, áruházak felosztásáról szó sincs. A törekvés ma az, hogy a nemárja érdekeltségeket eltávolítsák az áruházak mellől. Herman Tietz, a nagy berlini cégne, már megkezdte ezt a műveletet. Néhány hetes tárgyalás után, amit elsősorban a cég bankjaival folytattak, megállapodás történt, amely szerint a Tietz fivéreket és Zwillenberg kereskedelmiügyi tanácsost hétmillió márká kártalanítás ellenében eltávolítják a tiz áruházból álló konszern vezetéséből.

Hasonló tranzakciók készültek végrehajtani a kölni „Westdeutscher Kaufhaus“ áruházánál, amely azelőtt Leonhardt Tietz nevet viselte. Ezt a céget már régebben megszüntették a nemárja elemektől és a nagy áruház élére Frohwein rajnai textiles, befolyásos nácivezér került.

Schleswig tartományban a parasztság között az utóbbi hetekben nagy zavargások

voltak, amiket a titkos államrendőrség és az SA emberei nyomtak el. Számos házkutatást tartottak és körülbelül száz embert letartóztattak, közöttük Flensburg néhány ismert nácivezér is.

A lázadás oka az volt, hogy a központi kormány Flensburg környékétől 87 ezer tonna rozs és 79 ezer tonna liszt leszállítását követelte Németország ipari részeinek ellátására. A parasztok azonban vonakodtak ezt a számukra nagy mennyiséget kiszolgáltatni. Amikor karhatalom jött, hogy rekviráljon, a fegyveres embereket a parasztok egyszerűen elzavarták. Egy esetben a parasztokra löttek, mire a tömeg kövekkel, ásóval, kapával rohant a karhatalomra és súlyos vérengzést vitt vége közöttük.

Az Uj Kelet hírt adott arról, hogy Marienbadban letartóztatták Ernst Sternkopf sófőrt, aki résztvett Teodor Lessing meggyilkolásában. Sternkopf tegnap bevallotta, hogy őt a németországi náci a Marienbadba menekült németek megfigyelésével bízták meg. E megbízatásnak hűségesen eleget is tett és mindenkirol jelentést tett a német hatóságoknak. Sternkopf egyébként valuták csempészésével is foglalkozott. A nála megejtett házkutatások alkalmával olyan terhelő bizonyítékok kerültek napfényre, hogy azok alapján valószínűleg ujabb letartóztatásokat fognak megejteni.

Dávid Ben Gurion nyilatkozik a jeruzsálemi és haifai községi választásokról és a Legislative Council kérdéséről

Haifában is zsidó alpolgármestert választottak. A zsidók semmi szin alatt nem hajlandók belépni a Legislative Councilba, az arabok viszont készséget mutatnak erre

Varsó, október 6. Megírta az Uj Kelet hogy David Ben Gurion, a cionista exekutív pálesztinai politikai osztályának vezetője, Londonból Varsóba érkezett. Ben Gurion tegnap fogadta a varsói sajtó reprezentánsait, akik előtt nagyszabású politikai expozét tartott. A munkaszervező mindekelőt is megemlékezett a jeruzsálemi községi választások eredményeiről.

— A jeruzsálemi választások jelentősége — mondotta — túlnő a lokális kereteken. Jeruzsálemben abszolút többséget alkotnak a zsidók, a városi közigazgatásban mégis aránytalanul voltak eddig képviselve. Nyolc muzulmán és keresztény tanács-tag mellett négy zsidó tanácsos működött. A mostani választások eredményeként hat zsidó került a jeruzsálemi városi tanácsba hat arab mellett. Bár ez az arány sem elégit ki bennünket, mégis döntő lépés Jeruzsálemnek zsidóvárosként való elismerése felé. Most sem lesz zsidó főpolgármestere a fővárosnak, miután a polgármestert nem választják, hanem a kormány nevezi azt ki, az alpolgármester azonban bizonyosan zsidó lesz. Még nagyobb jelentőségű az az egység, melyet a jeruzsálemi jisuv tanusított a választások során. Ebben a városban, hol a zsidók husz nyelven beszélnek, sikerült egységes blokkot létrehozni az agudától egészen a munkásszervezetig. A revizionisták kísérlete ennek az egységnek a megbontására, meghiusult. Az Agudáról meg kell mondani, hogy ezalkalommal nemzeti szolidaritásról tett tanusítást és elősegítette az egységes zsidó lista sikerét.

— A választás eredménye halálos csapás Nashashibire, aki Jeruzsálem polgármestere volt eddig. Dr. Knaldi, aki legyőzte Nashashibit és előreláthatólag polgármestere lesz Jeruzsálemnek, tisztakezü ember, aki általános szimpatianak örvend az országban. Családja éveken át távol állott minden politikai mozgalomtól. Az utóbbi időben különböző politikai tárgya-

lasokat kezdett a palesztinai zsidó körökkel. Aktiv arab hazafiak akarnak lenni, akik nem tanusitanak negatív magatartást a zsidókkal szemben. Ezért szavaztak rá a jeruzsálemi zsidók. A zsidó és az arab tanácsosok között így széleskörű együttműködés van biztosítva.

— Haifában is községi választások voltak. Ebben a városban három község van: egy zsidó (ma ez a legnagyobb), egy muzulmán és egy keresztény. A mostani választásokon a zsidóság előnyére változott a helyzet. Eddig kilenc tanácsos közül kettő volt zsidó, ma 12 közül négy. A haifai polgármester Kaszan Sakri tisztességes ember és lojális magatartást tanusít a zsidókkal szemben. A haifai alpolgármester előreláthatólag Sabatai Lewi szefárd zsidó lesz.

Ben Gurion ezután elmondotta, hogy a Jewish Agency exekutívje tárgyalásokat folytat a kormánnyal egy nagyobb földterület átadása ügyében. A tárgyalások eredményre vezettek és sikerülni fog ujabb nagyobb földterületeket szerezni a nemzeti kolonizáció számára.

Ezután a Legislative Council, a kormány által tervbe vett törvényhozó testület kérdése került szóba.

— Két évvel ezelőtt — mondotta Ben Gurion — Wauchope főkörmányzó meg akarta teremteni a törvényhozó testületet dr. Arlosoroff és más politikai körök nyomására azonban kénytelen volt elállni ettől a tervtől. Ma az arabok forszírozák az ügyet, akik ezelőtt élesen ellenezték a Legislative Councilt.

— Mi elutasítottunk minden meghívást, mert semmilyen formában nem vagyunk hajlandók belemenni egy ilyen törvényhozó tanácsba. Az arabok megunták az állandó negatív politikát, mely nem hoz semmilyen eredményt és hajlandó belépni a tanácsba. Ez erősen hat a kormányra és így nem lehet tudni, hová fog vezetni ez az ügy.

A bukaresti Parcui Caroli mintavásár alkalmával használja ki az 50 százalékos kedvezményt a vasuton, valamint a GRAND HOTEL LAFAYETTE előnyös árait, melyeket ugy a szobáknál, mint éttermében és kávéházában nyújt.

Hétfőn az országba érkezik és azonnal királyi kihallgatásra megy Titulescu

A király lesz a belföldi kölcsön első jegyzője

Bucuresti-Bukarest, október 6. (Az Uj Kelet tud.) A Tempo értesülése szerint Titulescu ma este elutazik Montreuxból és hétfőn reggel Szinajába érkezik. A királyi kihallgatást 12 órára tűzték ki és a külügyminiszter még aznap délután a fővárosba utazik. Titulescu jelentős informatív jellegű anyagot hoz magával, amelyet előbb az uralkodónak mutat be, majd a pártvezéreknek, akiket a keddi nap folyamán keres fel. Előbb Dinu Bratianu, majd Mihalacet fogja meglátogatni és ezután leszi tiszteletét a kisebb pártok vezetőinél.

Slávescu pénzügyminiszter — mint ismeretes — audiencián volt. Az uralkodó főleg a belföldi kölcsön kibocsátásáról kért felvilágosításokat. A király közölte a pénzügyminiszterrel, hogy ő lesz a kölcsön első aláírója és felhívja Románia népét, hogy kövessék példáját. A belső kölcsön kérdésével egyébként foglalkozni fog a keddi minisztertanács is, amely

megtárgyalja az ország költségvetési helyzetét. Slávescu pénzügyminiszter a takarékosági politika szigorú betartására fogja felhívni a kormány tagjait.

Szombaton délután beiktatták az ipari és kereskedelmi miniszteriumban Manolescu-Strunga minisztert. Slávescu pénzügyminiszter az új miniszter gazdasági tevékenységét méltatta, mire Manolescu-Strunga kijelentette, hogy Románia földi kincseit rövidesen értékesíteni fogja az ország.

A bukaresti sajtó az utóbbi hetekben heves kampányt indított a kormány ellen a cenzura fenntartása miatt. Ezért ma Titeanu Eugen belügyi államtitkár inspekiót tartott a cenzurahivatalnál és különböző utasításokat adott a szolgálat működésének feljavítására és a cenzura tárgyilagossá kezelésére. A tisztviselőket mérsékletre intette és hangsúlyozta, hogy a cenzurának nem preventívnek, hanem represszívnek kell lennie.

Katonai célokra akarják fordítani a belföldi kölcsönből remélt 2—3 milliárd lejt

Felszerelik a hadsereget, átszervezik a kiskapusi és kudzsiri fegyvergyárakat a belföldi kölcsönből

Bucuresti-Bukarest, október 6. (Az Uj Kelet tud.) Bukarestből érkezett legujabb jelentések szerint a pénzügyminiszterium elhatározta, hogy a belföldi kölcsönt hadfelszerelési alapra fordítja.

A pénzügyminiszterium határozata szerint — ami hatalmas feltűnést keltett az egész országban —

a belföldi kölcsönből két-három milliárd lejt alapot létesítenek, mely a hadsereg céljait fogja szolgálni.

A pénzügyminiszteriumban értekezletet tartottak, melyen Tatarescu miniszterelnök, mint hadügyminiszter és Paul Anghelescu hadfelszerelésügyi miniszter, valamint a Banca Nationala képviselői vettek részt.

Az értekezleten megvitaták, hogy milyen téren van jelenleg az országnak a legnagyobb szüksége investíciókra és megállapították, hogy

a kormánynak az uralkodó hozzájárulásával kidolgozott hadfelszerelési tervét kell legelőbb végrehajtani

Ezért a pénzügyi konferencia elhatározta, hogy a belföldi kölcsönből legelőbb befolyó 2—3 milliárd lejtből alapot létesítenek és a kormány konkrétan kidolgozandó tervének alapján megszüntetik ennek az összegnek a segítségével a hadsereg legsürgősebben kiküszöbölésre váró hiányosságait.

Arra vonatkozólag, hogy a belföldi kölcsönből befolyó további összegeket milyen célra fordítják, még nem határozott a pénzügyminiszterium. A konferencián azonban

Tatarescu miniszterelnök megbízta Slávescut, hogy dolgozzon ki egy tervet a további investíciókról, amiket a belföldi kölcsönből akarnak végrehajtani.

A konferencián elhatározták egyuttal azt is, hogy a hadügyi alapról meginduló munkálatok közül

legelőször a kiskapusi és kudzsiri gyárak átszervezésére kerül sor.

A két belföldi hadiszerégár átszervezésére a kormány igen nagy összegeket akar fordítani, azt remélve, hogy ezen kezesül

ki fog lehetni küszöbölni a hadsereg szükséges felszerelésének külföldről való importálását.

A két fegyvergyár újjászervezése után sor fog kerülni a nehéztüzérség kellő felszerelésére, önműködő fegyverek beszerzésére és az általános felszerelés kiegészítésére is.

A kormánynak ez a határozata a belföldi kölcsönből létesítendő alapról, általános meglepetést keltett az egész országban.

A már hetek óta folyó találgatások, melyek szerint a kormány a legkülönbözőbb alapokra akarja volna a belföldi kölcsönből befolyó alapokat fordítani, most egyszerre megszakadtak.

A fővárosi gazdasági körökben valószínűnek tartják, hogy

a kormány további céljai a belföldi kölcsönnel, hasonló meglepetéseket fognak kelteni.

Az országos teniszbajnokság néhány száma még mindig nem fejeződött be. A legutóbbi eredmények: Férfi egyes I. oszt. elődöntő: Botez—Cantacuzino 6:3, 6:1, 7:5. Botez Hamburgerrel találkozik a döntőben, Vegyepáros I. oszt. elődöntő: Somogyi, Botez—Wertheim, Caralulis 6:4, 3:6, 6:2. Caracostea, Schmidt—P. Zizo, vits. Hamburger 6:4, 6:3. Meglepetés. Középdöntő: Butulescu, Réti—Somogyi, Botez 6:4, 3:6, 6:3. Férfi páros döntő: Botez, Schmidt—Hamburger, Réti 2:6, 6:2, 6:3, 2:2, sötétség miatt befejezték.

A Caracostea-kupa az aradi Gloria CFR nyerte. A döntőn Somogyi Klára Caracosteané ellen 6:4, 6:4 arányban győzött.



PLANUL DE TRAGERE AL LOTERIEI DE STAT PE CLASE AZ ÁLLAMI OSZTÁLYSORSJÁTÉK HUZÁSI TERVE

LOTERIA 6. SORSJÁTÉK

CONEXATA CU LOTERIA UNIUNII FUNDATIILOR CULTURALE REGALE
EGYESITVE AZ U. F. C. R. SORSJÁTÉKAVAL

VEGYES RENDSZER-SISTEM MIXT

70.000 LOZURI IN 2 SERII SI 4 CLASE CU 56.511 CĂȘTIGURI
SORSJEGY SOROZATBAN ÉS OSZTÁLYBAN NYEREMÉNNYEL

CLASA I. OSZTÁLY

Tragerea: 15 Noembrie 1934. Huzás: 1934. november 15

Căștigurile loteriei pe clase - Az osztálysorsjáték nyereményei	Căștigurile loteriei-anez - A melléksorsjáték nyereményei
Căștiguri Nyeremények	Căștiguri Nyeremények
Lei	Lei
2 a 1.000.000 = 2.000.000	3 a 1.000.000 = 3.000.000
2 500.000 1.000.000	3 250.000 750.000
2 200.000 400.000	6 100.000 600.000
4 100.000 400.000	9 50.000 450.000
8 50.000 400.000	51 10.000 510.000
30 20.000 600.000	78 5.000 390.000
52 10.000 520.000	450 2.000 900.000
600 4.000 2.400.000	3000 800 2.400.000
2800 1.555 4.354.000	3600 Căștiguri Nyeremény Lei 9.000.000
3500 Căștiguri Nyeremény Lei 12.074.000	
Total Oszesen 7.100 Căștiguri în valoare de Lei 21.074.000	

CLASA III. OSZTÁLY

Tragerea: 15 Ianuarie 1935. Huzás: 1935. január 15

Căștigurile loteriei pe clase - Az osztálysorsjáték nyereményei	Căștigurile loteriei-anez - A melléksorsjáték nyereményei
Căștiguri Nyeremények	Căștiguri Nyeremények
Lei	Lei
2 a 1.000.000 = 2.000.000	3 a 1.000.000 = 3.000.000
2 500.000 1.000.000	3 250.000 750.000
2 200.000 400.000	6 100.000 600.000
4 100.000 400.000	9 50.000 450.000
8 50.000 400.000	51 10.000 510.000
30 30.000 900.000	78 5.000 390.000
52 20.000 1.040.000	450 2.000 900.000
400 10.000 4.000.000	3000 800 2.400.000
700 6.000 4.200.000	3600 Căștiguri Nyeremény Lei 9.000.000
2800 2.888 8.085.400	
4000 Căștiguri Nyeremény Lei 22.426.400	
Total Oszesen 7.600 Căștiguri în valoare de Lei 31.426.400	

CLASA II. OSZTÁLY

Tragerea: 15 Decembrie 1934. Huzás: 1934. december 15

Căștigurile loteriei pe clase - Az osztálysorsjáték nyereményei	Căștigurile loteriei-anez - A melléksorsjáték nyereményei
Căștiguri Nyeremények	Căștiguri Nyeremények
Lei	Lei
2 a 1.000.000 = 2.000.000	3 a 1.000.000 = 3.000.000
2 500.000 1.000.000	3 250.000 750.000
2 200.000 400.000	6 100.000 600.000
4 100.000 400.000	9 50.000 450.000
8 50.000 400.000	51 10.000 510.000
30 20.000 600.000	78 5.000 390.000
52 15.000 780.000	450 2.000 900.000
200 10.000 2.000.000	3000 800 2.400.000
660 5.000 3.300.000	3600 Căștiguri Nyeremény Lei 9.000.000
2800 2.222 6.221.600	
3760 Căștiguri Nyeremény Lei 17.101.600	
Total Oszesen 7.360 Căștiguri în valoare de Lei 26.101.600	

CLASA IV. OSZTÁLY

Tragerea: 15 Februarie 1935. Huzás: 1935. február 15

Căștigurile loteriei pe clase - Az osztálysorsjáték nyereményei	Căștigurile loteriei-anez - A melléksorsjáték nyereményei
Căștiguri Nyeremények	Căștiguri Nyeremények
Lei	Lei
2 a 6.000.000 = 12.000.000	12 a 1.000.000 = 12.000.000
2 2.000.000 4.000.000	12 100.000 1.200.000
4 1.000.000 4.000.000	18 70.000 1.260.000
6 400.000 2.400.000	51 20.000 1.020.000
12 200.000 2.400.000	87 10.000 870.000
16 100.000 1.600.000	471 4.000 1.884.000
20 70.000 1.400.000	3000 1.200 3.600.000
200 30.000 6.000.000	3651 Căștiguri Nyeremény Lei 21.834.000
250 20.000 5.000.000	
888 10.000 8.880.000	
1400 7.000 9.800.000	
28000 4.444 124.432.000	
30800 Căștiguri Nyeremény Lei 181.912.000	
Total Oszesen 34.451 Căștiguri în valoare de Lei 203.746.000	

PREȚUL LOZURII inclusiv ANEXA: A SOPSJEGY ÁRA, BELEŠZÁMÍTV A MELLÉKJEGYET:	1/1	3/4	1/2	1/4
Pentru toate 4 Clasele - Mind a négy osztály együtt Lei	3.200	2.400	1.600	800
Pentru fiecare clasă - Minden osztály külön Lei	800	600	400	200

TOTAL GENERAL: VÉGOSSZEG:

42.060	Căștiguri în valoare de Nyeremény, értékben	Lei 233.514.000
14.451	"	48.834.000
56.511	"	282.348.000

Mostanig 30.000.000 lején felül fizetett ki nyereményt a
BANCA ILIESCU S. A. CLUJ
ott vásároljon sorsjegyet!!!

REVEȘ ERNŐ főelárusító Tg. Mures
Postai szétküldés. Nagy díszkréció

Főelárusító: ECONOMIA S. A. Cluj, Piața Unirii 23.

Főelárusító: Kereskedelmi Hitelintézet Rt. Cluj, Piața Unirii 20.

APRÓHIRDETÉSEK

Filléres nyelvkurzusok a románból. Hatos csoportokban. Beszélgetés, fogalmazás, helyesírás. Kezdek, haladók. „Libro” str. Memorandului 8.

Calea Regele Ferdinand 82. alatti uccai háromszoba konyhas, fürdőszobás első emeleti lakás november 1-re kiadó. Értekezni Léb uréknál az udvaron vagy ügyvédi iroda Str. Vlahuta 3., földsz. 4.

3 szobás összkomfortos lakás kiadó. Str. Grigorescu legelejen. Érdeklődni lehet Str. Dragalina 124. fűszeresboltban, vagy Reg. Ferdinand 32., I. em. 7.

Técsy pedicúr Fötér 26 a nagyközönség kérésére az árakat mélyen leszállította.

Calea Regele Ferdinand 82. alatti uccai négyszoba konyhas, fürdőszobás, napos első emeleti lakás nov. 1-re kiadó. Értekezni Léb uréknál az udvaron vagy ügyvédi iroda Str. Vlahuta 3., földsz. 4.

Vielseitig, deutsch, romänisch gebildetes Fräulein jidis, unterrichtet Elementarklassen Camerziellegegenstände vorzügliche Kinderpflegerin, sucht per sofort, gegenmässiges Honorar, Erzieherin, Gesellschafterin oder Bürostelle. Geht gerne aufs Gut oder Provinz. Anträge u. „Selbständige Kraft“ an die Adm. dieses Blattes.

Fogászati rendelő elsőrangban berendezve megyesékhelyen bérebe kiadó, kedvező feltételekkel. Cim kiadóban.

Diógyökér ebédő, telehálószoba berendezés kifogástalan állapotban eladó. Cim a kiadóban.

Erdélyben működő, kis helyiségeket is látogató utazó mellékjövedelemre tehet szert. Irásbeli ajánlatot: Fischer Cluj, Enescu 15.

4000 drb. Eternit pala hozzávaló idomdarabokkal, kisebb tételekben is, sürgősen eladó. Értekezni Unió Száll. Váll. P. Unirii 31.

Biztos megélhetést garantáló, könnyen elsajátítható szakmához juthatnak 5000 lej ellenében nagyobb városokban lakó egyének. Lovas Testvérek Arad, Str. Oituz III.

Felcséggül vennék kimondottan szép, jó alakú, intelligens urileányt némi hozománnyal. Leveleket „Középkorú orvos” jellegre a kiadóba kérek.

Intelligens agilis fiatalember keres rak tárnoki vagy más bizalmi állást. Perfekt román, 50.000 lej és más garanciákkal. „Szorgalmas 28” jelige.

Főtéren vagy közvetlen közelében nagyobb termet keresek mellékhelyiséggel. Cim a kiadóban.

Libatollat fosztottat és pelyhet állandóan vásárolok. Ajánlatot és esetleg mintákat kérek. Geiger, Bucuresti, Calea Floreasca 64.

Jóhírű nevelőintézet ajánló levelével kereskedelmi iskolai oklevéllel, román, magyar, német nyelvtudással állást keresek. Jelige: „Házitanítónő”. Agárbiu (Tárnava-Mare).

Központban lakást és teljes ellátást kaphat egyetemi hallgató nő izr. uri családnál. Cim: Piața M. Viteazul 37. II-ik emelet balra.

Kedves Vakarok írni még csak a amelyekről magam, ug másoknak, nagyon ked a palesztin jában és ne meggyőzőn amelyek be csak a szer távolította.

Olyan ke nagyon sok nézhettem. san, hiszen tem, tudat még ott, és lommál m tettem.

Nekem n mán, arra tam. Sokat van e a W zetre a C nem tudná ni az aszo szervezett tina építő életet, me élet követ te. Nem eg asszonyok építés mu rés és bele nagy műne ságokat é mindazt, az igazán me ményveimé. arról, hogy egészítője a a mai for retében leh győltén; é főség örök

Nem me lan bírálat palesztinai mégis, am tőtől el, amelyet a Ugy a Wiz minden eg gyermekot nál egy h folyik. Szí mehet így káskézekbe munkás. Cionah) P. Telavivba már mind hogy ezek deese simár előkészítés sebb a mu soknak a sen, hogy vette át in képzési, l nélküli m nem gond gondolhat sége is volt azt, hogy vándorlás, valóban a hogyan fo

Egy má sem volt teg jurista nyire mel Különösen mentőn fe Nines az szombaton kapjon, V hátránya minden tu végig az akarnak s elveszik a azt is elv hogy a fo fővel is m és az idő tem az es

A ZSIDO ASSZONY

AZ ERDÉLYI WIZO HIVATALOS LAPJA

Levél

Kedves Wizo testvéreim! Palesztináról akarok írni. Nem az impressziómról, még csak a Wizo intézményeiről sem, amelyekről annyit írtak már, hogy jó magam, úgy gondolom, átengedem ezt másoknak. Nekem alkalmam volt, hála nagyon kedves Wizo testvéreimnek, látni a palesztinai életet a maga mindennapjában és nehézségeiben és volt alkalmam meggyőzni önmagamról olyan dolgokról, amelyek bennem kételyeket hagytak és csak a személyes tapasztalat és meglátás távolította el maradék nélkül a lelkeimből.

Olyan kevés idő egy pár hét és bizony nagyon sok helyet még csak futólag sem nézhettem meg, nem is siettem túlságosan, hiszen amint Palesztina földjére léptem, tudtam, hogy nagyon sokat leszek még ott, és ha most nem, hát más alkalmammal megnézem azt amit most nem tehettem.

Nekem meg volt az én speciális problémám: arra kerestem választ és megkaptam. Sokat évődtem azon, vajjon szükség van-e a Wizóra, mint külön női szervezetre a Cionista Szervezetben? vajjon nem tudnák-e ugyanezt a munkát elvégezni az asszonyok, ha csak, mint a cionista szervezet tagjai vennének részt a Palesztina építő munkában. Ahogyan láttam az életet, meggyőződtem, hogy a Wizót az élet követelése és a szükség parancs szűlt. Nem egy elkülönítet vágy, hogy az asszonyok vezető szerepet kapjanak az építési munkájában, hanem egy felismerés és beleilleszkedés ebbe a esodatos nagy műnek a keretébe. Pótolni a hiányos ságokat és előmozdítani a tökéletesítést mindazt, amit csak asszonyok tudnak igazán megérteni. Amit a Wizo intézményeink láttam az meggyőzött engem arról, hogy a Wizo nélkülözhetetlen létezője a Cionista Szervezetnek és csak a mai formájában. Sajnos, egy levél keretében lehetetlen ezt a problémát felgöngyöltetni; és ezért csak annyit, hogy a városág örökre megszabadított kételyeitől.

Nem merném állítani, hogy elfogulatlan bírálatot tudnék mondani a Wizo palesztinai intézményeinek életéről, mégis, ami engem szinte aggodalommal töltött el, az a túlfeszített munka volt, amelyet az egész vonalon tapasztaltam. Úgy a Wizo irodában Jerusálemben mint minden egyes gazdasági iskolában, vagy gyermekotthonban és csecsemőgondozónál egy hallatlanul túlhajszolt munka folyik. Szinte fél az ember, hogy ez nem mehet így tovább. Nagy hiány van munkásokban, kevés a vezető és kevés a munkás. Ezt láttam Ajanothban (Nész Cionah) Petách-Tikvában, Nahalában és Telavivban. A németországi leányokat már mindenütt tárt karokkal várták és hogy ezeknek a munkába való elrendeződése simán és gyorsan menjen, is sok előkészítéssel és gondtal járt. Nem kevesebb a munkájuk az ápolónőknek és orvosoknak a Wizo intézményeinél. Különösen, hogy a Hadasza lépipített és a Wizo vette át intézményeit. Nem is tudjuk elképzéni, hogy milyen fáras és szünet nélküli munka folyik Palesztinában, senki nem gondolhat szabadságra, senki nem gondolhat pihenésre akár mennyire szükség is volna erre. Ha még hozzá vesszük azt, hogy a napról napra emelkedő kivándorlás, csak fokozza a munkát akkor valóban aggodalommal kell nézzük, hogy hogyan fojadjak ezt a tempót bírni.

Egy másik probléma a turizmus. Scharon volt aktuálisabb mind most, Rengert turista jár Palesztinában és ezek túlnyomórészt látogatják a Wizo intézményeit. Különösen Nahal, amely a jó utvonalon mentén fekszik, nagyon sok látogatót kap. Nincs az a nap, sem munkanapon, sem szombaton, hogy Nahal vendéget ne kapjon. Van ennek sok előnye, de sok hátránya is. Az csak természetes, hogy minden turista elvárja, hogy kafeuszólják végig az intézményeket, mindent látni akarnak s bizony a munkanapokon sokszor elveszik a leányokat a munkától. Még azt is elvárja egy-egy Wizo asszony, hogy a forró nyári napon egy kis frissítővel is megkínálják. Minden időbe kerül és az idő pénz. Ennéltekor fel is vetődtem az eszmét, hogy talán jó volna egy

nagyon szerény díjat venni a látogatóktól. Nagyon szép jövedelmi forrás lehet. Tiltakoztak, — ugyan — mondták, hátrá a Wizo hölgyek, akik annyit dolgoznak otthon az intézményekért, azok még fizessenek, ha meg akarják nézni az intézményeket? Nahalal külföldben szerencsés, s k látogatója között, nem egy nagy lelkű mecenás akadt már, aki nagy összegűt spendirozott a farm részére.

Azokban vannak Wizo intézmények, amelyek nem esnek éppen a turista útjába és megtörténik, hogy Wizo asszonyok kint vannak Palesztinában és alig hogy láttak valamit a Wizo intézményeiből. Mintahogy ottlétem alkalmával is történt. Egy pesti Wizo hölgygel találkoztam, aki akkor már öt napja volt kinn és még egy Wizo intézményt sem látott. Az volt az érzésem, hogy talán éppen a túlhajszolt munka miatt nincs elég jól beszerveve a Wizo propaganda Palesztinában. A sokféle és mindennap új és az élet parancsoltá kényszer olyan problémák elé állítják a Wizo vezetőket és munkásokat, hogy akármilyen fontos is volna a turizmus felkarolása és beszervezése nem jutnak, sem időben, sem anyagiakban ehhez a kérdéshez. Ugyanezt tapasztaltam magának a Wizonak a beszervezését illetőleg. A Wizo Palesztinában mindenki ismeri és mindenki igénybe veszi. A kolonisták, a szervezetek, a kibucok tanácsért, segítségért folyamodnak a Wizohoz. Ennek dacára úgy láttam, hogy a tehetséges kivándorlók nem vesznek elég intenzíven részt a munkában és ezt csak annak tulajdonítom, hogy nincs elég idejük a megfelelő propagandát kifejteni, és ezeket a tagokat bevonnai a munkába. Ugyiszólván a zergeyten propaganda, amit kifejtenek a Wizonak a mintavásáron kiállított pavilonja volt, amely valóban látványosság számba ment. Minden intéz-

mény és teljesítmény, amit a Wizo munkái felől, kiesiben bemutatva, Gyönyörű volt és praktikus. Sok pénz hoztak felkötött ötletekkel. Minta-mosásokat végeztek. Pénzt kaptak a gyártól amely a mosógépet akarta bemutatni, pénzt kaptak a Schemen szappangyártól, amely a mosógépet akarta reklámozni és végül pénzt kaptak a kimosott ruháért, amelyet egy vendéglőnek mostak. Vagy egész minimális árért: elváltatták gyerekek felügyeletét egész napra is azoktól, akik a vásárt látogattak.

Szeretném még rövid és szűkre terjedt levélmet azzal befejezni, hogy rendkívül örömmre szolgál a terve vetett és Tel-Avivban megtartandó tavaszi Wizo konferencia. Ezegyszer könnyű dolga lesz a pénzügyi bizottságnak. Bizonyos hogy a delegátosok, akik látni fogják a Wizo intézményeit a maximumra fogják felemelni büdzséjüket.

Milyen szívesen emelné fel sokszor a föderáció a költségvetését, de hogayn, ha a csoportok nem nyújtanak segítséget? Ha Erebe lesznek, akkor kezdődik az igazi Wizo munka, akkor kezdődik majd, egy új és fényes korszak a Wizo fellendülésében. Milyen örömmel várjuk. És bizonyos, hogy a palesztinai Wizo a galuti Wizo delegátusainak sokat fog adni de talán mi is hozunk majd valamit, ha mást nem, hűséget és ragaszkodó szeretetet a Wizo intézményei iránt, amely a héber nyelv megtanulásában kell dőször kifejezést nyerjen.

Befejezem levélmet, bár nem írtam a Wizo klub délutánjairól, sem a szombatról. Ajanothban, a Wizo munkáról Haifán és Tel-Avivban, Minderre nem alkalmas egy levél. Feledhetetlen órákat töltöttem amelyek felkembem örökös megmaradnak. Az ottlátottak egy soha nem érzett lelkesedéssel készítették a munkára. Köszönöm mindazoknak, akik hozzájárultak lelkeim megszilárdításához és munkáid, vem megerősítéséhez. Szeretnék méltó lenni hozzájuk.

Reiter Lunka

Sosannah Moskenblatt:

A palesztinai héber népdalról

A nép nap-napi élete, öröme és fájdalma, reményei és csalódásai vannak a népdalokban megírva. Sokszor nem is hősi époszok, nem költői mezbe burkolt balladák, hanem egyszerű érzések alkotják a népdalt.

Az új palesztinai népdalok is, a mindennapok apró vajadásait és küzdelmeit írják meg, és ezért nem kell csodálkoznunk, hogy néhol nem állanak a művészi tökéletesség és kiesizoltság fokán, érződik ezeken a népdalokon, hogy nem íróasztal mellett cizellálták, hanem izzó munkában foggantak.

És éppen ez az, ami a mai, fiatal palesztinai héber népdalköltészetet értékessé teszi: a belső tartalom, a belső igazság, ami a dalokba rejlik. Dalok, amelyek megütik füledet az uccán, ablakokon keresztül szűrődnek hozzád, találkoznak veled a műhelyekben, a mezőkön és éjszaka foszlányai: hozza feléd a szél... A zsidó dal nem újkeletű.

Már száz, ezer éve él a dal a zsidó irodalomban. Azonban, amióta a biblia és a próféták könyvei lezártak, megszűntek a héber népdalok, hogy helyébe jöjjenek klasszikus, vagy vallásos, misztikus-chasidikus dalok. A próféták könyvének lezárásával és a galuttal egyidejűleg megszűnt a mindennapok valóságát éneklő népdal. A cionizmus elhozta a palesztinai ifjúságnak a mindennapot: a valóság-életet és ennek következtében kifejlődött egy egészen új speciális palesztinai népdalköltészet. Régi chasid versek kapnak új melódját és kopott, misztikus versek kapnak új tartalmat a palesztinai valóság-életből.

A galut óta a zsidók egészen eltávolodtak a valóságtól: a természet teljesen idegen volt a zsidók számára, mert nem volt semmi kapcsolatuk vele, a talajt vesztett zsidó tömegek számára idegen terület a természet. Nem ismerik a ter-

mészeti szépségeket megéneklő költsézetet.

A cionista mozgalom e fölé a talajtalanúság fölé tett pontot és így érthető ha ma, a palesztinai héber dalköltészet állandó visszatérő refrénja a természet. Hegyek, sziklák, sivatagok a maguk fen. segítségükben ezerszer megénekeltek motívumai a palesztinai héber daloknak. A keleti éjszakák békét hoznak a zsidó lelkébe és új alkotásra lendítik. A zsidó lélek új oldaláról mutatkozott meg nekünk: a primitív, őszönös érzések megértésében és felbecsülésében. „Jáim hálejtet böerec Kánaán“ Szépek az éjszakák Kánaánban éneklék az új zsidó fiatalok. Szépek a palesztinai éjszakák, mert nem pogromokról, mert nem vándorlásról regélnek, hanem munkáról, feltámadásról, egy nemzet gigászi életakarásáról és reneszánszáról.

Két motívum az, amelynek visszatérő refrénjai a palesztinai daloknak: a természet és a munka. Nehéz, verejtékes munka, amellyel a chalucok ezrei viaskodnak, hogy meghódítsák az emberi akarat számára a természetet. Maguk alá gyűrik a hegyeket, a sziklákat, a hosszú kopár kietlen mezőket, mert fűti őket a nagy eszme, amelyet úgy hívnak: töchiját háam.

A nép ujjáéledése, Binján Háarec: az ország felépítése. A nép a maga egész összességében új ideálok megvalósításán fáradozik. A nép emberei összefogtak ennek a megvalósításnak az érdekében és innen van az, hogy a palesztinai dalok legtöbbször magukon viselik a kollektív eszme és a kollektív élet bélyegét. Nines ezekben a dalokban szó egyesekről, vagy „egy“ személyről, nem én vagy te, hanem mi és ti, az egész zsidó nép, a chalucok... Ezek a dalok nem egyes embereknek, hanem a chevráról a chevrának íródtak. Amikor elcsüggedt a lélek, a test megtorpant, nem bírja talán tovább huzni az ígát amit magára vállalt a zsidó nép, akkor

valaki egészen bensőséges hangon elkezd recitálni az elcsüggedt chaluc fülébe:

Kumá echá szová szov.
Al tánuchá suv vösuv.
En kán ros vöen kán szof
Jád el jád ál táázov.
Jem sáká, vöjom jizrách
Auu néfen ách el ách
Min hákfár umin hákrách...

Gyere barátom, menjünk körbe — szól a dal — Ne pihenj, kezdj mindig újra. Kezét kéz ne hagyjon el, mert nincs itt kezdés és nincs befejezés. A nap lenyugszik és újra kel, mi meg egymáshoz fordulunk testvér, a faluban és a városban... És e dalokban rejő erő imává lesz az emberek szájában és felkesedésbe lendítik a hallgatót, a csüggedt lelket, amely megtorpant a nagy teher alatt. Egymás kezét fogjuk testvér, fogjunk össze, fonodjunk szoros körré és úgy vonszoljuk a terhet, amit magunkra vállaltunk...

Ez a bensőséges, megértő, baráti hang az alapötünya a daloknak. Anya és gyermek között is ugyan ez a hang uralkodik. „Numi numi jáldati, numi numi nim...“ Az anya altatódala ez, amikor a zsidó anya a gyermekét azzal áttatja, hogy hazajön apád a munkából és ajándékokat hoz neked, Aludj fiaeszkám és mire megéressz, munkás lesz belőled is, poél, minő apád...

Bialik, Csernichowski, Dávid Simono, vitz, Lámdán, Avigdor Háméri gyönyörű dalaim kívül, egy sereg ismeretlen szerzőjű, munkába foggant dal van forgalomban palesztinában, amelyek mind csirái egy szöb, egyszerűbb, dolgos zsidó társadalomnak. (Hasomer Hacair Varsó.)

WIZO-HIREK

Reitter Lunka előadása a Salom Klubban. Folyó hó 13-án, szombaton este 9 órai kezdettel tartja meg Reitter Lunka, az erdélyi Wizo központ ügyvezetőnöje előadását „Palesztinai impresszióim“ címmel, melynek keretében a kitiünő előadónő ismertetni fogja az országépítés fontosabb problémáit és ennek fejlődési etapjait, különösen kihangsúlyozva a Wizo nagy országépítő jelentőségét. A nagy felkészültségű előadónő előadása egyébként beindítása egy komolyabb kulturális munkának, melyet a Wizo kolozsvári csoportja vett programba a közeljövőbeni megvalósításra. Reitter Lunka egyike a legjobb szónokoknak, aki páratlan előadókészséggel lebilincselő hatással van hallgatóira és ezért a Wizo kolozsvári vezetősége ezúton hívja fel a cionista közönség figyelmét a szombat esti előadásra, hogy azon minél szöb számban legyenek jelen.

A temesvári Wizo hírei. A múlt hét szerdáján, október 4-én tartotta a temesvári Wizo megnyitó előadó délutánját (Zirkel-Nachmittag), amelyen mindhárom kerület asszonyai megjelentek, dr. Roth Dezsóné országos elnöknő lakásán. A gyűlést, amelyen a temesvári szervezet asszonyai nagy számban jelentek meg, dr. Handler Rezsóné nyitotta meg, és meleg szavakkal üdvözölte dr. Roth Dezsónét, mint az erdélyi szervezet országos elnökőjét, átnyujtva neki a szervezet részéről eszközölt aranykönyvi bevezetésről szóló díszes oklevelet. Dr. Rothné néhány meleg szóval köszönte meg a megtiszteltést, majd átadta a szót az előadónak dr. Nobel Sándornak. Nobel dr. tartalmaz, szépen felépített előadásában párhuzamot vont a múlt és a jelen zsidó asszonyai között, rámutatott a zsidó asszony kötelességére, valamint a kivezött utra a zsidóság mai szomorú helyzetéből. A nagy tetszéssel fogadott előadást élénk vita követte. A gyűlés résztvevői azzal a tudattal távoztak, hogy egy érdekes és szép délutánt töltöttek el, amely méltó bevezetése volt az új munkaperiódusnak. — A Wizo jövőheti délutáni összejövetelei. A Józsefvárosi és gyárvárosi csoport együttes gyűlést tart szerdán délután fél 6 órakor Mannheim Lajosné urnő lakásán (IV. Bem uca 13.), előadó Vermes Ernő a Zs. N. Sz. elnöke, a belvárosi csoport kedden délután 5 órakor tart gyűlést Mann Emilné urnő lakásán (II. str. Balas Kertész uca 26.) Előadó Reitter Ernő.

ASE

M MIXT

00.000
750.000
600.000
450.000
510.000
390.000
900.000
2.400.000
000.000

00.000
200.000
1.260.000
1.020.000
870.000
1.884.000
3.600.000
21.834.000
0.000

Mures diszkrécio

20.

alember keres rak
ami állást. Perfekt
más garanciákkal.

elen közelében na-
mellékhelyiséggel.

és pelyhet állan-
tatot és esetleg min-
curesti, Calea Flo.

ajánló levelével.
oklevéllel, román,
tudással, állást ke-
nitónó". Agárbein

és teljes ellátást
gatózó izr. uri esa-
Viteazul 37. II-ik

Bialik emlékezete

Dr. Drechsler Miksa temesvári főrabbi, a Semináceret ünnepi beszédét Bialik emlékének szentelte. A főrabbi többek között a következőket mondotta:

„Az élet, amely a tizedik század nyár után fáradtan és sárgán hullatta leveleit suttogva regéli öregségének lassu elmúlását. A fiatal élet után jön a szomorú ősz, majd mély alvással közeledünk minden nappal a szeretet elmúlása felé. Mindnyájan kicsinyek és nagyok egyformán az Isten szeretetében reménykedünk. Mindannyian az életünk munkásságával egy finom szálát szövünk az Uristen élő palástjába. De ami nálunk, kis embereknek, csak egy szent érzés, egy halk ámulat, a nagyoknál, az alkotóknál szép valóság. Ők erőteljes hangon mondják el azt is, ami nálunk éppen csak a dagó szegény, lelkekkel összetörpült. Ilyen kiváltságos férfi, aki mint prófeta és bír, vadló és védő, ember és költő, élt, volt, Chaim Nachman Bialik. Az összes költők közül legközelebb állt hozzánk a mi szívünknek fia volt és minden szava lelkiismeretünk hangja: a szeretet igéje éppen úgy, mint a megborított feljajdulása, feddésdala, mint a füstölögő lángok, mint nyíláló villámok, amik az emberek szívébe csapnak, csak úgy mint a szabadság utáni nagy vágyakozás.

Mert Bialik egyénisége megtestesítése az ideális zsidó személyiségnek, az ő szeretete a szellem, a jog, a szabadság iránt, az ő szenvedélye az élethez, a tanuláshoz, az alkotáshoz, ragaszkodása a megmaradt tradíciókhoz és vágya a haladáshoz minden tiszteletreméltóknak, minden nagyoknak, és marandónak az értékelése. Az ő szívéből és az ő lantján az Isteni és az Emberi egyszerre szólal meg. Ezért ünnepeljük Bialik emlékét a templomban és Isten előtt. És most amikor egy egész nép ünnepelni gyűlt össze, nemesek azt látjuk meg, amit alkotott, hanem az is amit alkotni akart. Ami az eszében volt, azt a szívén viselte, hogy rajta keresztül megnyissa a mi szemünket, hogy a mi életünk új céljait is megvilágítsa velünk. Ezért úgy ünnepeljük Bialikot, mint a Kezdetet, nem mint Befejestést. Ő a mi utmutatónk, követjük mindég és amit ő megkezdett, mi fogjuk folytatni és utódaink fogják befejezni. Ezért dolgozik népünk aprajánagyja, hogy életünk jobb és szebb lehessen. Egyetlen ég se tornyosul fölöttünk oly magasán, hogy ezt a hitünket elvehesse.

Mire való volna szobor kőből vagy ércből egy olyan emberért, aminő Bialik? Gondoljunk rá és erősödjünk rajta.

Pap Ibolya

Elisévá

Elisévá, polgári nevén Jalisztava Sirkova Ivanovna, 1889-ben Moszkvában született. Anyja irlandi keresztény asszony, aki leányát iskoláztatta. Elisévá az iskolában került szoros kapcsolatba a zsidókkal, akik különösképpen vonzották az álmódzó hajlamu, fiatal iskolás leányt. A részvét volt az, ami őt a zsidók felé hajtotta. Felkeltette figyelmét az a mély séges erő, ami a zsidó népben felgyűlt, és az idők folyamán. Még mint iskolás leány kerül szoros barátságba több cionista diákkal, akik még fokozták Elisévában a zsidó nép iránti szeretetét. Megtanul héberül és komolyan foglalkozik a gondolatokkal, hogy áttér a zsidó vallásra és Palesztinába vándorol. 1920-ban jelent meg első héber verse egy folyóiratban és 1924-ben már megjelenik első héber verskötetete „Kosz Kötény” címmel, amellyel óriási feltűnést keltett. Rövid időre verskötetének megjelenése után Palesztinába vándorol, ahol közelebbről megismerkedik azzal a heróikus munkával, amelyet a chalucok fejtenek ki az ország felépítéséért. Azonban dacára annak, hogy lelke legmélyéig át van itatva judaizmussal, irásaiban mégis kiérződik az orosz lélek. Héber versein érződik a gyermekkori emlék, az orosz nagyváros, orosz hangulat és gondolkodás vonul végig irásaiban. Elisévá jelenleg Palesztinában él, ahol állandó kontaktust tart fenn a zsidó munkássággal és komoly kulturális és irodalmi tevékenységet fejt ki. (a. h.)

A ZSIDÓ ASSZONYT kiadja az erdélyi WIZO temesvári központja, Piata Asszonyi á.

A bulgáriai WIZO

A Zsidó Asszony multheti számában közöltük a bukovinai Wizo federáció központi jelentését, melyet egy a londoni Exekutívé által szétküldött buletinből vettünk, amelyben kimutatás szerepel az összes országok Wizo federációinak működéséről és helyzetéről. Alant közöljük a bulgáriai Wizo jelentését.

A bulgáriai Wizonak kétezer fizető és aktív tagja van. 22 csoportja, amelyek a Keren Kajemetnek évi 38 ezer levat hoznak. A Wizo Bulgáriában komoly és jelentős szerepet játszik a zsidó és cionista közéletben. 1933 szeptemberében Várnában Wizo-konferenciára volt összehívva, melyen meg tárgyalásra kerültek a különböző bulgáriai cionista és különösen a speciális Wizo problémák. Kulturmunka, Keren Kajemet és Jung Wizo problémák képezték a bulgáriai Wizo konferencia legfontosabb tárgyalási anyagát. Elhatározták a konferencián egy hárcharatelep felállítását a Jung Wizo hácsárán és állítani akaró tagjainak számára. A központ állandó, szoros összeköttetésben áll a különböző országbeli federációkkal, valamint az összes bulgáriai alesoportokkal. A kulturális munkára külön bizottság van, melynek szerkesztésében jelenik meg havonként a „Wizo” című folyóirat. Kurzusokat tartanak fenn, amelyen héber nyelv és cionista ismeretek elsajátítása szerepel és amelyek nagy látogatottságnak örvendenek. A németországi zsidó gyermekek Palesztinába való telepítésének akciójában a bulgáriai Wizo lelkesedéssel vett részt és sikerült eredményes munkát végezni ezen a téren, amennyiben magukra vállalták egy gyermek eltartását és Pa-

lesztinában való allijájának finanszírozását, azonkívül, hogy hathatósan támogatták a németországi zsidó menekültek palesztinai emigrálását. Az újonnan megalakított „Zsidó Nők Szervezetében” azon zsidó asszonyokat szervezte be a Wizo, akik eddig a cionista munkától teljesen távol éltek. Sikerült a Wizonak elérnie azt, hogy a bulgáriai Zsidó Nők Szervezete büdzséjének bruttó 10 százalékát a Wizo palesztinai intézményeinek adja.

A Keren Kajemet nagyszerűen megvan szervezve és a legjobb eredményt érték el a Wizo csoportok ezen a téren. Minden Wizo csoport magára vállalta egy összegnek a felhozását a KKL-re, a mely összeg néha megduplázódik a Wizo csoportok lelkes agitálása folytán.

A Jung-Wizo kebelében vannak beszerelve a 18 éves betöltött zsidó, cionista leányok, akik legtöbbször külön autonómiaát élveznek a Wizo kebelében, de egyenlőre kisebb helységeben a Senior Wizoval együtt működnek. A Jung-Wizo csoportok mellett működik a Wizo Cájrah, amely magába foglalja a 8-12 és 12-17 éves leányokat, akik még nem lehetnek tagjai a Jung-Wizonak. A Wizo Cájrah feladatai közé tartozik a gyermekek egészségese cionista zsidó szellemben való nevelése.

Egyelőre nincs a Jung Wizonak külön hácsárá tepe, de tekintettel az ezirányú nagy szükségletre, remélhetőleg rövidesen megvalósul ez a terv is. Természetesen azonban, csak akkor lehet egy külön Jung-Wizo telep felállításáról szó, ha a Wizo számára a Cionista Exekutívé meg fog szavazni egy állandó certifikát mennyiséget.

Zsidók között Jáva szigetén

Amíg zsidó környezetben élttem, soha sem éreztem annyira azt a bizonyos zsidó „honvágyat”, amely itt néha mindnyájunkat elfog. Sokszor megmagyarázhatatlanul fájalmas ez. Itt csak én, illetve családom élünk nyíltan, mint zsidók. Nem régen történt, hogy városunkban egy vándorcirkusz érkezett. Cifra plakátokon hirdette a „Circus Isacco” megérkezését. Másnap a társaság valamelyik tagjának megfájdult a foga és hozzám jött. Megkérdeztem tőle, hogy nem zsidó-e? „En nem — válaszolta — én orosz vagyok, de a többi 12-15 tagja a társaságnak tény, leg zsidó. Maga az igazgató is az.” A rákövetkező nap egy öregebb, kövér „balbosz” toppant be hozzám és panaszkodik orosz-német dialektusban, hogy fáj a foga. Zsidóul nem mert megszólítani. — Mondom neki: „Smisztez praszt jiddiseh.” — Öröm volt nézni boldogságtól sugárzó arcát. Rögön otthon érezte magát. És megindult közöttünk a meghitt beszélgetés, Elmesélte, hogy odahaza, Moszkvában, a forradalom előtt fényes cirkusza volt. Azután mindene elveszett. Hozzátartozóit legyilkolták, ő maga megszökött és azóta járja a világot cirkuszával. Minden zsidó ünnepre van minjána. „Ich hab noch im pészach kajm chomee gegessen!” — mondja boldogan. Majd feltűri bal-kabátja ujját. Mutatja. Széles, kék nedrek mellyednek spirálisan hét párhuzamos vonalban az alkar izmaiban. Összetéveszt. he-etlen nyomai a tefilin szíjainak. Ezután én is megmutatok neki néhány zsidó könyvet, amiket még Európából hoztunk magunkkal. Nézi, nézi szótlanul, majd megremeg és megrázkódik a zokogástól. Ömlenek a könnyei az én zsidó testvéremnek, aki az orosz forradalom óta kis cirkuszával járja a világot. Pedig csak egy elrongyolt „Chimiseh” az, amit néz. Szó nélkül fel áll, megölel, meg-

csókol és szalad ki a házunkból. Csak akkor tér magához és jut szóhoz, amikor már kint van az udvaron. Visszavissza fordul és ömlenek a szájából a héber áldások, amiket talán csak egy orosz zsidó tud ily folyékonyan emondani. A járókelők Balik Papanban esodálkozza nézik. Az ucca sarkáról még utoljára is vissza fordul és áldást mond.

Az a jelenet is felejthetetlen marad számomra, amikor Sziget-India egyetlen piciny kis arabzsidó templomában évek után újból láttam a széfe-törát, Szurababban, Jáva szigetén. És az a jelenet, amely nek Bandungban (Jáva) voltam szemtanúja, ahol egy egyszerű arabzsidó özvegy asszony házában a két nagyobacska fiú az egész jomkipuri szolgálatot (avauid) végezte.

Kimondhatatlan fájdalmat keltenek ezek a jelenetek és érzettetik az emberrel a galut-sorsot. Csak itt lehet igazán átérezni, mit jelent a tradíció hatalma, mert sehol nagyobb zsidó jisivokban nem képez a tradíció olyan erős összekötő kapcsolatot, mint itt, ahol elenyésző számban laknak zsidók. És csak ebben a környezetben lehet tisztán látni, hogy milyen bölcsésk voltak őseink, közöttük Rabbi Jochanan Ben Zakkaj, aki a zsidó nép fennmaradását országa elpusztulása után tradíciókkal tette lehetővé. Az ostromolt és elesőfélben lévő Jeruzsálem kőből való érdeit feladta és védelmüknél többre becsülte a szerény Jabnért, írott és tanított szavával. Ezzel az absztrakt gondolat halhatatlanságát demonstrálja. És ma felcseng a sófár, „al árbá kanfosz haarec” a föld minden sarkában, ugyanegy napon, ugyanazzal a melódiával és a világ minden zugából a zsidóság egy pont felé fordul arcával: keletre, Erec Jiszrael felé. . . H. B.

Két chaszid mese

A szentéletű rabbi fiatal fiának meghalt a felesége. A rabbi erre a város két tekintélyes férfiát kérte magához és így szólt hozzájuk:

— Nagyon kérek benneteket, utazzatok el a szomszéd városba és szóljatok az ott élő caddiknak, hogy adná leányát fiamhoz feleségül és hozzátok ide a lenyózt.

A férfiak követték a caddik kérését, szép fogatba ültek, diszes ruhákat vettek magukra és utnak indultak. Amikor pedig a városba értek, lezártak, vendéglőbe mentek, phentek, imádkoztak, azután frissen és tekintélyes lépésekkel indultak a

caddik házába.

— Valami üzletet csináltok, vagy egyéb járatban vagytok? — kérdezte a caddik felesége.

A rabbi küldöttei elmondották mi járatban vannak. Tisztességtudó, válogatott szavakkal mondták el küldetésük célját.

A caddik asszonya erre hangosan felkacagott. Nem ismerte ugyanis az idegen rabbit. Soha róla semmit nem hallott és nem is gondolt arra, hogy kislányát férhez adja, minthogy a gyermek mindössze tizenégy esztendő volt.

Amidőn a két férfi megismételte kéré-

sét, az asszony figyelmesen odahallgatott és így határozott.

— Hála az örökkévalónak, férjem még életben vagyok, majd ő fog határozni kedve szerint.

Elküldötték erre a tanházba a caddikért. Minthogy a jámbor ember látta, hogy a dolog istentől eredt, ebbe is beleegyeztek.

Nagy ünnepek között ülték meg a lakodalmat. Egyszer a fiatal asszony azt álmodta, hogy feljutott a menyország itélőszék elé, ahol súlyos ítéletet hoztak férje ellen. Arról szólt az ítélet, hogy férjét azonnal felhívják a földről a mennyekbe. Az asszony sirni kezdett, toporzékolt álmában és perlekedett az égi bírósággal.

Fölebredt és örült, hogy az egész csak álom volt. De másnap is ugyanazt álmodta és senkinek egy árva szót nem szólt látomásairól. Harmadnap is az égi törvényszék jelent meg álmában. Most azonban nem toporzékolt, hanem érveket hozott fel az ítélet ellen. A bírák erre így szóltak:

— Meggyőztek érveid bennünket és ezért még tizenkét évig hagyjuk férjedet a földön.

Amikor másnap a fiatal asszony apósa szobájába lépett, a rabbi áldólag fejére tette kezét. Megáldotta, mert fia földi életét tizenkét évvel meghosszabbította.

Igy is történt. A fiatal rabbi házassága után még tizenkét évig élt s már eljött halála ideje, amikor azonban az öreg rabbi meghalt. Lelke felszállott az ébe és életét itthagyta az élők számára, így mindenekelőtt fiának, aki tovább élhetett egy újabb égi ítélet alapján.

És ha baj volt fia házában, vagy valami, amiben tanácsra szorultak, olyankor megjelent menyé álmában és kioktatta, mitévő legyen.

A költés

Jehuda Halévynek, a nagy költőnek egy időben nem hagyott nyugtot a felesége.

— Miért nem adod férjhez leányunkat — zaklatta az asszony a tudóst és költőt, aki bizony nem igen foglalkozott gyermekei kiházasításának gondolatával.

Elhatározta, hogy minden körülmények között az első zsidónak, aki bekopog hozzá, fel fogja ajánlani leányát feleségül. Másnap egy rongyos fiatalember jött hozzá és Jehuda Halévy, aki elhatározásait sohasem másította meg, felajánlta leányát ennek a fiatal koldusnak. A fiatalember szívesen fogadta az ajánlatot, ott maradt a házban, tanult és tanulmányait gyorsan haladt előre.

Egy napon, amikor Joda Halévy egy nagyobb verset költött, nem jöhetett ren, des időben ebédhez. Leendő veje erre fölkereste dolgozószobájában, de nem akarta zavarni, mert a költő nagyon el volt mélyedve írásába. Joda Halévy felnézett, meglátta a fiatalembert és odaszóltotta magához. Megmutatta a verset, amelynek utolsó strófáját sehogyan sem tudta megismerni. A fiatalember leült és percek alatt megírta az utolsó sorokat, amelyek úgy illeszkedtek bele a költeménybe, mintha egy kézből származtak volna. Joda Halévy ebből látta, hogy a fiatalember senki más, mint a híres Ibn Ezra, aki ezután nemcsak a veje lett Joda Halévynek. Kijutott róla, hogy a koldusruhát áruhákat öltötte magára, hogy megássa, vajjon a tehetsége, vagy a külseje miatt fogják-e odaadni neki a nagy költő nevére.

Talán nem is kell külön kihangsúlyozzuk a Wizo hölgyeknek és a Wizo csoportoknak azt a kulturális zsidó missziót, amelyet a Fárosz, Zsidó Irók Társasága könyveivel és munkásságával teljesít, de fel akarjuk hívni minden zsidó asszonynak figyelmét arra a heróikus küzdelemre, melyet a Fárosz folytat az erdélyi, magyarnyelvű zsidó kulturkőzőn, ség körében. Sokkal nehezebb feladat vár a zsidó íróra, mint bármely más nemzeti segítő íróra, ha, amire az író vállalkozott az, hogy a kényes és sokoldalú közönség ízlését kielégítse. És hogy a Fárosznak ez mégis sikerült, az a legjobb bizonyítéka a Fárosz elhivatottságának. A Fárosz legelső könyvével, a Zsidó Miniatűrökkel, melyet Szabó Imre állított össze és fordított, a legkomolyabb sikert aratta, amely a Fárosz most megjelent második könyvével, Dr. Ligeti Sándor, „A büvös erszény” című társadalmi regényével, előre láthatóan fokozódni fog. A Fárosz programjába több cionista tárgyú könyv kiadása szerepel, valamint a héber irodalom remekeinek magyar fordításban való kiadása és ezért minden Wizo hölgynek erkölcsi kötelessége nem csak, hogy önmaga előfizessen, de hogy gyűlések és összejövetelek keretében propagandát csináljon a Fárosznak. . .

HI

A költő

Max
könyvet
amsterd
ad ki.
lemző

Heine esetét
Nem akarja a k
nak világszemé
ba, viszont a
politikáját sem
megtörténik, ho
den politikát m
elválik egymást
„Természetl
hajlok egy bizo
Ilyenkor szíves
mezőre, nézem
vonulását és e
nyúktól. De a
e kényelmes ál
vágások felébr
is rész kellett
és fájdalomba
hogy részvétele
Még pregnán
passzus a levél
„Isten tudja,
mót csinálnék
reá.”

Néhány élet
Heine tisztára
kával megféri
lenben Heine
véleményre ha
politikai felis
hez való haj
Marx elnéző
gyöngösgéivel
hogy a költők
a politikások
engedniök.

En magam
hogy Heine
önkre a polit
póccissal. Az ő
jelentősége k
erőinek egy-
folytatott küz
szen azonban
magasságban,
pant feszült
volt a heime
géd a.

— A jövő
telenül kinev
kar stból jele
szerint a jövő
vénytelenül k
boesátása. A
kielégített fo
de ennek nag
ták meg. Va
havi, maxim
adnak. Ebben
nisztertanács

— Az ifjú
Skoda,fele ha
jelentik. Az
gálatot indí
merült hami
du. Cluj úgy
nap a kama
kihallgatta
mint Pompo
a vizsgálat
ezrednek V
galmazási ve
elutasította
delte, hogy
erdemben is
a hamisítási

„REX” cé
ajánlja leg
csillárokat
ket.

— Eljegyz
lieb Lajos C
tesítés helyet

— Az A
Duicát. Bu
Akadémia
Lapedatu
Ez alkalom
elhunyt tá
Bals Gheor
Bals, Laped
rámutatva
dan Duic
Bals pedig
fejtett ki a

HIREK

A költő tragédiája

Max Brod, a neves zsidó író könyvet írt Heineról, amit az amsterdami Albert de Lange cég ad ki. Ebből való az alábbi jellemző részlet:

Heine esetét kettős törés komplikálja. Nem akarja a költészet irracionális világvilágát bevonni a politikába, viszont a konkrétság és a szintézis politikáját sem akarja csinálni. Sokszor megtörténik, hogy a költészet miatt minden politikát megun. Ekkor a két világ elválik egymástól.

„Természetűl — írja Heine — nagyon hajlok egy bizonyos dolcra hízni felé. Ezenkor szívesen leheveredek a virágos mezőre, nézem a fellegek nyugodt elvonulását és el vagyok ragadtatva fényűzőtől. De a véletlen úgy akarta, hogy a kényelmes álmodzából kemény oldalvágások felbresszenek. Kényszerűségből részről kellett vennem a világ harcában és fájdalommal nyugodtan állhatom, hogy részvételem becsületese volt.”

Még megmánsabbul fejezi ezt ki egy passzus a levélből, amit anyjához ír:

„Isten tudja, én kevesebb spektákulumot csinálnék, ha nem kényszerítenének rá.”

Néhány életrajzírója úgy találja, hogy Heine tisztára költői tehetségét a politikával megfertőzte. Ludwig Marcuse elbeszéli Heineről írott könyvében arra a véleményre hajlik, hogy a költő helyes politikai felismerésen éppen a művészetéhez való hajlamosságok rontották el. Marx elnevezte Heine politikai gyöngeségeivel szemben és róla mondja, hogy a költők egész különös faj, akiket a politikásoknak a maguk útjára kell engedniük.

En magam azon a véleményen vagyok, hogy Heine sem a poézist nem tette főnkre a politikájával, sem a politikáját poézissal. Az ő máig fel nem ismert nagy jelentősége költői és politika-filozófiai erőinek egy magasabb emberiségért folytatott küzdelmében keresendő. Tartósn azonban nem tudta tartani magát e magasságban. Engednie kellett a ropant feszültségnek, aztán lezuhant. Ez volt a heinei sok kortársával közös tragédia.

— A jövő héten becsatják el a törvénytelenül kinevezett köztisztviselőket. Bukarestből jelentik: A Dimineata jelentése szerint a jövő héten kezdődik meg a törvénytelenül kinevezett köztisztviselők elbocsátása. A lap szerint az állam végkielégítést fog adni az elbocsátandóknak, de ennek nagyságát még nem állapították meg. Valószínűleg minimálisan egy havi maximálisan három havi fizetést adnak. Ebben az ügyben a jövőheti minisztertanács fog dönteni.

— Az ifjúi ügyvédi kamara és a Skoda-féle hamisítási ügy. Bukarestből jelentik: Az ifjúi ügyvédi kamara vizsgálót indított a Zéletzky-ügyben felmerült hamisítással kapcsolatban Vasiliu Cluj ügyvéd beadványa alapján. Tegnap a kamara ügyésze, Dimitrie Pascu kihallgatta a feljelentő ügyvédt, valamint Pomponiu ezredesét is. Utóbbi kérte a vizsgálat felfüggesztését addig, míg az ezredesnek Vasiliu Cluj ellen indított rágalmozási pere elődől. A kamara tanácsa elutasította az ezredes kérését és elrendelte, hogy október 9-ig hallgassák ki ezredes és Pomponiu, Albisort és Iliet, a hamisítási ügy főszereplőit.

„REX” cég Cluj, Str. Memorandului 8. ajánlja legújabb típusú rádióit, modern csillárokat és villanyfelszerelési cikkeit.

— Eljegyzés. Niszel Nelly Oradea és Gottlieb Lajos Cluj jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Az Akadémia elparámtalta Bogdan Duicát. Bukarestből jelentik: A Román Akadémia tegnap ünnepi ülést tartott Lapedatu kultuszminiszter elnökletével. Ez alkalommal a tudományos intézet két elhunyt tagjának, Bogdan Duicának és Bals Gheorghenek emlékére örökítették meg. Lapedatu tartotta az emlékbeszédet rámutatva arra a munkára, amelyet Bogdan Duica mint történész és kritikus, Bals pedig mint archeológus-műtörténész fejtett ki a román kultúra szolgálatában.

Palesztinába akar utazni?

Forduljon azonnal a „Levant” utazási részvénytársasághoz Bukarest, Str. Smárndan 11, vagy az ország különböző városában levő képviselőihez, amely Önnek egy kényelmes, biztos és rendkívül olcsó utazást biztosít.

LEVANT

UTAZÁSI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Bukarest, Str. Smárndan 11, Tel. 329.83
Képviselői:

Cluj „Hermes”, C. Reg. Ferdinand 13.
Oradea Str. N. Filipescu 13. Sighet
Piața Unirii 25. Petroșani Str. Budai
Deleanu I. Huedin Cohn Hichák.

— A francia adózók bizalmat szavaztak Doumerguenek. Párizsból jelentik: Az adózók nemzeti szövetsége Doumerguehez levelet intézett és tagjainak teljes bizalmáról biztosította a miniszterelnököt.

— Letartóztatták a Coroiu-rablóbanda egyik tagját. Iszából jelentik: A hatóságok letartóztatták Balaucara rablót, aki Coroiunak a cimborája. Utóbbi is keresik és a rendőrség reméli, hogy nyomára akadnak. Eddig a rablóvezér több „szállás” adóját vették őrizetbe.

A szeszmonopol termékeinek eladásáról és szétosztásáról szóló legújabb rendelet magyarul megrendelhető dr. Mandel Fordítóirodában Cluj, Memorandului 24. Ára 30, vidékre 40 lej. Utánvét nincs.

— Az amerikai Harvard-egyetem tanácsának nem kell a hitlerista ösztöndíj. Newyorkból jelentik: A Harvard-egyetem tanácsa elutasította Hanfstaengelnak, a német nemzeti szocialista párt sajtófőnökének ajánlatát, hogy 1000 dollár ösztöndíjat ad az egyetem egyik diákjának, hogy tanulmányait Münchenben folytassa. Az egyetem tanácsa minden indoklás nélkül utasította el ezt az ajánlatot.

Ha nincs munkakedv s gyomoronyomást érzel, csak Igmandi-t igyál félpohárral reggel.

FIGYELEM!

Tíz db. csomag cigarettát elegáns csomagolásban 12 lej
A CIGARETTA NEVE

UNIREA

12 lejért 10 UNIREA cigarettát kapsz szép dobozba csomagolva. AZ UNIREA CIGARETTÁK nikotinmentesítve vannak, szopkák nélkül, alakjuk nagy és elegáns. AZ UNIREA CIGARETTÁK megőrzik illatukat és egyesítik magukban a legfinomabb cigaretták ízét és aromáját, amellyel, hogy NIKOTINMENTESEK.

SZIVJON UNIREA CIGARETTÁT!!

Hihn Irén a Lohengrinben. A kolozsvári Román Operában pénteken este Lohengrint játszották Hihn Irén vendég szereplésével. A jónévi drámai énekesnő Ortmund szerepében kellemes játékkal és szép énekével nagy sikert aratott. Többször a lámpák elé hívták a közönség valóságos tapsviharral köszönte meg Hihn Irén művészi teljesítményét. Az előadás többi szereplői is a legjobb teljesítményt adták.

— Marosvásárhelyi orvosi hír. Dr. Dr. Kösd Endre orr-fül-gége szakorvos, operateur f. év október 1-től Str. Sft. Gheorghe (Szentgyörgy uca) 6 szám alatt (postával szemben) folytatja rendeléseit 10-12, 3-5-ig.

— Bethlen István hatvanéves. Budapestről jelentik: Bethlen István volt magyar miniszterelnök hétfőn tölti be hatvanadik életévét.

— Csökkent a világpiacok tengeri feleslege. Londonból jelentik: A Financial News értesülései szerint a világpiacok tengeri feleslege jelenleg 64 millió tonnára tehető, ami az elmúlt évvel szemben 40 millió tonnás csökkenést jelent.

— Franciaország szines katonákkal pótolja ujonchiányát. Párizsból jelentik: A Matin írja, hogy a sorozásoknál máris jelentkezik és 5 éven át érezhetők lesznek az ujonchiányok, mert a világháború idején a szülétesek száma erősen csökkent. A francia hadvezetőség azzal a tervvel foglalkozik, hogy Észak-Afrikából gyarmati csapatokkal fogja kiegészíteni a francia helyőrségeket és máris Franciaországba rendelt három marokkói ezredet. A keleti határon, Toulban, többségben vannak a gyarmati katonák.

— 196.000 kilométert gyalogolt három év alatt. Rómából jelentik: Most tért vissza világkörüli utjáról Bonannante negyvenhét éves torinói lakos, aki három év alatt összesen 96.000 kilométert gyalogolt Európán, Szibérián, Mandsurián, Kinán, Japánon, Ausztrálián, Indián, Afrikán, Észak- és Dél-Amerikán keresztül. A távolságba a hajón megtett távolságok nincsenek beleértve: Bonannante rövidesen könyvalakban adja ki élményeit.

— Emelkedik a petróleumpapírosok árfolyama. Newyorkból jelentik: A világpiacokon újra növekedően van a petróleumpapírok árfolyama, mert a vállalatok erősen emelkedő forgalmat bonyolítanak le.

— Nagy tőzsdeválság Franciaországban. Párizsból jelentik: A tőzsdeválság tovább tart. Az állampapírok árfolyamzuhanásukon mélypontot értek el. Szakkörökben politikai manővert látnak a besszullám felidézése körül. Az ellenséges spekuláció nyugtalanságot akar kelteni a francia kistőkésék körében, hogy ezzel tömegeiket a kormány szembeni bizalmatlanságra ösztökélje.

— Amerika visszatér a szabadkereskedelemléhez. Londonból jelentik: Az amerikai újjaépítési hivatal új főnöke, Donald Richbergh a sajtó számára tett nyilatkozatában — mint Newyorkból jelentik — megerősítette azt a hitet, hogy fokozatosan igyekezni fognak elhárítani az akadályokat a szabad kereskedelemhez való visszatérés utójából. Az ipar állami ellenőrzését le fogják építeni.

— Mussolini a milánókörnyéki falvakban járt. Rómából jelentik: Mussolini Milánó környékén a falvakban járt. A Duce meglepett a népművelődési intézményeket s a mezőgazdasági gépeket. Egyik faluban rizs-cseplésnél negyedórán át maga etette a gépet. A kormányelnök a parasztoktól egész özőnt kapt a ajándékoknak, amelyeket jótékony célra továbbított. Szombaton délután Milánóban a székesegyház előtti feldisített téren mondta el Mussolini nagy beszédét, amelyet 4 órai kezdettel az összes olasz rádióállomások és több külföldi adóállomás is közvetítettek hallgatóiknak.

— Angliai hírek. Londonból jelentik: A titkos tanács György király jelenlétében ülést tartott, amelyen résztvettek a többek között a canterbury érsek, Smuth tábornok, délafrikai és Bruce ausztráliai főbiztosok. A titkos tanács beleegyezését adta ahhoz, hogy György angol herceg Marina heregnővel házasságot köthessen. A királyi család tagjainak házasságra lépésénél ezt a jogot még az 1771. törvény biztosította a titkos tanácsnak. A határozat elhangzása után a király aláírta a pergamentre írt okmányt, melyet a lordkancellár nagy állami peccséttel látott el. — Az Economist Eden főpécsetőr küszöbön álló skandináviai utjával kapcsolatban annak a kíváncságnak ad kifejezést, hogy ne csak gazdasági, hanem politikai jellegű megállapításokat is kössenek a skandináv államokkal, amelyeknek helyzete sokban hasonlít Angliáéhoz. Helyes lenne, ha f nyegelő veszély esetén közös eljárással védenék meg kölcsönösen a veszélyeztetett érdekeiket. — A konzervatív párt Bristolban folyó kongresszusán határozati javaslatot fogadtak el, amelyben a sorsjáték angliai sürgős bevezetését ajánlják. Ezzel a határozattal az angol kormány furcsa helyzetbe került, mert éppen a napokban határozták el, hogy törvényjavaslatot terjesszenek a parlament elé minden nemű sorsolás betiltásáról. — A legismertebb londoni szemorvosok vizsgálata alá vették Macdonaldot, több mint másfélórán át. Hivatalos tájékoztatást a vizsgálat eredményéről nem adtak ki, ami nyugtalanságot keltett, mert ebben a tényben kedvezőtlen eredményt sejtettek.

Románul beszélő

önálló kiszolgáló segédet és egy posztós utazót

felvesz: Deutsch posztóáruház, ORADEA

— Ha fáj a feje és szédül, ha teltséget, bélizgalmat, gyomorégést, vértódulást, szorongást vagy szívdobogást érez, igyék minél előbb valódi „Ferenc József” keserűvizet, mert ez a gyomor és a belek működését előmozdítja, az epe kiválasztást fokozza, az anyagcserét megélénkíti és a vérkeringést felfrissíti. Gyomor- és bélbajok szakorvosai igazolják, hogy a Ferenc József viz remek természetalkotta hashajtó, mely méltán megérdemli a legmelegebb ajánlást.

— A cseh szocialista sajtó a németellenes bojkott teljessé tételét követeli. Prágából jelentik: A csehszlovákiai szocialista sajtó megállapítja, hogy a németországi árukkal szemben a bojkott Csehszlovákiában nem teljes s azt a követelést támasztja az összes demokratikus gondolkodókkal szemben, hogy a bojkottot tegyék teljessé.

— Küszöbön áll a francia-csehszlovák kereskedelmi megegyezés Párizsból jelentik: A csehszlovák-francia kereskedelmi megegyezés küszöbön áll. A csehszlovák delegáció a francia javaslatokkal elutazott Prágába, hogy kormányának jelentést tegyen.

— Házasság. Fényes Rózi és Sebestyén Béla Cluj október 10-én, szerdán d. u. fél 2 órakor a Str. Paris 6. sz. alatti zsidó templomban tartandó esküvőjükre szívesen látják rokonaikat és ismerőseiket. (Minden külön értesítés helyett.)

— Taras Mykysa hétfői hangversenyének műsora. Taras Mykysa, a zseniális orosz zongoraművész 8-án, hétfőn este 9 órakor tartja egyetlen önálló hangversenyt a Capitol mozgóban. Az est műsora a következő: Mozart: Adagio H-moll, Beethoven: Ronde opus 189, Brahms: Intermezzo Op. 117. No. 3. Chopin: Ballada G-moll. Etűdök Op. 10. No. 3 és o. 7. Nocturno C-moll. Szerzo 6-moll, Liszt: Nante szonata. Etűd (Feux fellets) és 6-ik rapszódia. Ezenkívül a modern, itt még ismeretlen új orosz szerzők: Grecsaminov, Prokofieff, Rimsky-Corsacov, Rachmaninov műveiből is játszik egynehányat. A hangverseny iránt igen nagy érdeklődés nyilvánul meg. A jegyeket elővetelben az Ellenzék könyvostálya és a Romania Artistica főtéri kioszk árulnak.

Miért kísérletezne szövet-vételnél. 18 éve fennálló szolidaritásról elismert Deutsch Posztóáruház a legkiválóbb minőségű szövetet az ön tetszése szerinti színben és kivitelben a gyáraktól vásárolva legjobb minőségű anyagokat, mint nagykereskedő olyan olcsón árusítja, hogy ön kényser nélkül választhat hatalmas raktárában tetszésének legmegfelelőbb szövetet. A kirakatai megtekintése is már egy tájékoztatót nyújt! Deutsch Posztóáruház, Oradea, Str. Avram Iancu (v. Kosuth ucca) 4. u. nagyaruháza.

— Carte de religiuina Mozaica. (Irta M. D. Edelstein, átnézte: Fleischer Lipót.) Más szerző boldog, ha a mai krízissel sújtott világban könyvének első kiadásán tud tud adni, ez a könyv meglepően rövid idő alatt a második kiadást érte el. De ha két ilyen márkás név diszlik a fedőlapon, mint Edelstein Dávid és Fleischer Lipót, nem csodálkozik többé rajta az ember. Izig-veig pedagógus mindakettő, a régi fajtából, zsidó tanítók, akik a tanítást nem mesterségnek, kenyérkeresetnek, hanem ideálnak tekintik, micvának, limod ulólámed, tanulni és tanítani, lismá, magáért a tanítás gyönyörűségéért. De ennek a két embernek a tevékenysége nemcsak a tanításban merül ki, az első jónévi költő, héber költő, a másik meg tudós, aki Ibn Ezrának legalaposabban ismerője és kommentálója. Es ez magyarázza meg legjobban a váratlanul jött II. kiadás titkát. Románnyelvű hittankönyvekben még néhány évvel ezelőtt nagyon szegények voltunk, ha akadt is egy-kettő a regátban, nem volt bennük közönet, a nyelvezetük, a mondat-szkezetük olyan kacskaringós volt, hogy nem lehetett nyugodt lelkiismerettel a gyerek kezébe adni. Edelstein le tud ereszkedni a gyerek lelkéhez, számol a szókincsével, az új nyelv nehézségeivel, szinte játsza bele a gyermek szájába a biblia történeteit egy eddig számára idegen nyelven. Keveset mond, de amit mond, abban minden benne van, amit tudni kell. Nem ujjab terhet rak a tanuló vállára, a zsenge gyerek fejét nem akarja teletömni, gyönyörködötteti és egyuttal meghódítja az állam nyelve, a zsidó vallás, és nép számára. A könyv két részből áll: biblia történetből és vallásstanból. Felőle az elemi iskolai hitoktatásának egész anyagát, az első rész a világ teremtésétől a birodalom kettészakadásáig terjed, a második meg a mindennapi vallásos élettel, ünnepekkel, fontosabb imákkal, áldásmondásokkal foglalkozik. A könyv ára 32 lej. Megrendelhető a szerzőnél (Edelstein M. Dávid, Timisoara, IV., Str. Preyer 2.) Ugy a tanítóknak, mint a tanulóknak, mindkettőnek saját érdekében, tapasztalatból a legmelegebben ajánlhatom. Löwenkopf Kálmán.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Az osztrák nemzeti szocialista szervezetet Németországból irányították — állapítja meg az osztrák Barna Könyv

A német Reichswehr főparancsnoksága a versaillesi békeszerződés hivatalos felmondását követeli Hitlertől

Oriási károkat okozott a német kormánynek Sonnleitner kémszervezete. Rövidesen aláírják az új lengyel-német egyezményt

Bécs, október 6. A hazafiai szolgálat szövetségi bizottsága már hosszabb idő óta tervezi egy „Barna Könyv” kiadását, amely a július 25-i puccsra vonatkozó adatokat gyűjti össze. A puccs előzményeinek és lefolyásának története 120 oldalas nagy októvalakú könyvben szerdán bő képmelléklettel megjelent. A könyv négy részre oszlik: 1. A nemzeti szocialista mozgalom Ausztriában július 25-ig. 2. Milyen külföldi segítségben részesült az osztrák nemzeti szocializmus? 3. Az események ismertetése. 4. Az osztrák szövetségi államokban lejátszódott események leírása.

Az előző elmondja, hogy a puccs előzményeinek és lefolyásának minden részlete még ma sem ismeretes, mert a forrásanyagok egy része Németországban, Ausztria számára hozzáférhetetlen helyen van.

Az Ausztria területén csak osztrákok között kezdődő mozgalom sohasem lehetett volna jelentékeny, ha a mozgalom nem kap külföldi segítséget. Csak akkor kapott erőt a mozgalom, mikor rendelkezésre bocsátották a német hivatalos náci párt eszközeit.

A második rész aktaszéri pontossággal sorolja fel az adatokat. Megállapítja ez a rész, hogy

az osztrák nemzeti szocialista szervezetet Németországból irányították és teljesen bekapcsolták a német szervezetbe. Dollfuss kancellár és az osztrák kormány nem akart konfliktust Németországgal, de — mint a könyv hangsúlyozza — olyan módon provokálta őket, ami az európai történelemben szinte példátlan. Ennek ellenére az osztrák kormány a legszélsőbb határig elment a békülékenység terén.

A harmadik rész az egyes részletek részletes tisztázásával foglalkozik, többek között a kancellári hivatalban lefolyt támadással. A negyedik rész a vidéki események áttekintését foglalja magában a hivatalos vizsgálat adataira támaszkodva.

Rendkívül érdekes a Barna Könyvnek az a fejezete, amely Dollfuss kancellár utolsó óráival foglalkozik.

Mikor a haldoklót két hivatalnok eszméletre térítette, Dollfuss több miniszter iránt érdeklődött, majd Schuschnigg akart beszélni. Megismételve kérését egy puccsista előtt is, aki azt felelte, hogy Schuschnigg nincs az épületben.

Dollfuss kancellár több ízben kérte, hogy küldjenek hozzá papot és orvost, vagy legalább vigyék kórházba, de kérését nem teljesítették.

Csak hosszabb idő múlva, erős őrizet mellett vezették be hozzá Fey minisztert. Dollfuss kancellár ekkor egy divánon hevert, derékig betakarva egy butorhuzattal. Két sebében vatta, homlokán vizes borogatás. A Fey-fel való beszélgetés nagyon nehezen ment. A haldokló kancellár olyan halkán suttogott, hogy Feynek egészen fölé kellett hajolnia, hogy megértse. Fey őrnagy így írja le emlékeit:

— A kancellár panaszkodott, hogy nem tud mozogni. Azután megköszönte nekem közreműködésemet és kért, hogy gondoskod-

jam családjáról. Ha ez nem lenne módomban, Mussolini vegye gondjába feleségét és gyermekeit. (Dollfuss felesége és két gyermeke ebben az időben Riccioneban tartózkodott.) Ezután a kancellár több miniszter iránt érdeklődött és főleg Schuschniggot kereste, akit helyettesítésével óhajtott megbízni. Hangsúlyozta, hogy minden vérontást kerülni kell. Öreink ezalatt sürgették, hogy rövidítsük meg a beszélgetést. A kancellár ismételte, hogy mindent meg kell tenni a vérontás elkerülésére és Rintelennek gondoskodnia kell, hogy a béke helyreálljon. Az volt a benyomásom, hogy a puccsisták Dollfuss kancellárt még mielőtt én beszéltem vele, befolyásolták Rintelenre vonatkozólag.

Zürich, október 6. A lapok értesülése szerint Sonnleitner kémszervezete rendkívül súlyos károkat okozott az osztrák kormánynak. Többek között eladta a kormány titkos irásának kulesát is a németeknek, úgyhogy a németek minden hivatalos táviratról, amiket az osztrák kormány különböző követségeihez intézett, idejében tájékozva volt.

Lehetetlen a német hadianyaggyártás további titkolása

Párizs, október 6. Az Echo de Paris és a L'Oeuvre komoly forrásból jelentik, hogy a Reichswehr főparancsnoksága követeli a hitlerista kormánytól, mondja fel hivatalosan

a versaillesi békeszerződés katonai klauzuláit,

mert a hadsereg létszámának és a hadianyag gyártásának további titkolása lehetetlen.

Az Echo de Paris szerint Blomberg tábornok október 1-ét tüzte ki a követelése teljesítésének határidejéről. Von Neurath külügyminiszter ellenáll, de aligha fogja tudni megakadályozni Blomberg követelésének teljesítését, legfeljebb csak késleltetni.

A hír nagy feltűnést kelt a francia főváros politikai köreiből.

Varsó, október 5. A jövő héten kerül aláírásra az új lengyel-német egyezmény, a két ország közötti árucserére vonatkozólag a kontingentálás és kompenzáció elvei alapján.

Az osztrák kormány megkezdte a tárgyalásokat a Habsburg-családdal

A bécsi monarchisták központi szervezete, a Reichsbund der Österreicher, népes gyűlést tartott, melynek lefolyásáról a bécsi lapok semmitsem közölhettek. Az osztrák kormány ugyanis nem akarta, hogy Genfben tudomást szerezzenek a nagy legitimista tüntetésről. A gyűlésen Hohenberg Miksa herceg, Ferdinánd fia bejelentette, hogy az osztrák kormány néhány nappal ezelőtt megkezdte a tárgyalásokat a Habsburg-családdal a Habsburg-vagyon visszaadásáról.

Titeanu belügyi alminiszter enyhíteni fogja a cenzurát

Bucaresti-Bukarest, október 6. Titeanu, az új belügyi alminiszter mára összehívta a lapok képviselőit, akiknek bejelentette, hogy értesülve a lapok panaszairól a cenzurával kapcsolatban. Inspекciót végzett a cenzura-

hivataloknál és intézkedett, hogy megenyhítsék azt és csökkentsék azoknak az ügyeknek a számát, amelyeket a lapok nem tárgyalhatnak.

„A mult század a tőke százada volt — ennek a századnak a munka századának kell lennie”

Elhangozott Mussolini feszült érdeklődéssel várt milánói beszéde, amelyben bejelentette az olasz-francia közeledést

Milánó, október 6. Mussolini miniszterelnök Milánóban a feketeingesek ezrei előtt nagy beszédet mondott, amellyel milánói látogatását lezárta. Azt hangoztatta, hogy az egész nemzetnek fasisztává kell válnia és a munkásnépnek is meg kell keresnie az utat a fasiszmushoz.

A mult század a tőke százada volt, ennek a századnak a munka századának kell lennie.

Külpolitikai téren azt hangsúlyozta ki, hogy nem lehet számolni az olasz-jugoszláv viszony megjavulásával mindaddig, amíg a szomszéd állam sajtója az olasz hadsereget és a kormányt gyalázza és amíg egymást érik ott az olaszellenes és területi követeléseket támasztó tüntető akciók. Ha megkérdőznék, a megbékülés érdekében, ő pontos feltételeket szabna Jugoszláviának.

A következő szomszédállamról, Ausztriáról szólva cáfolta azt a híresztelést, mintha Olaszország kizárólagos protektorátust szánkoznék elérni Ausztriában. Az osztrák füg-

getlenség Elrópa érdeke és Dollfuss, kinek kis fizikumában nagy lélek lakozott, a független Ausztriáért és Európáért halt vértanú halált.

Olaszország viszonya Svájcjal a legkínzóbb, ezen a vonalon semmi meglepetésre nem lehet kilátás, miután a Svájcban élő olasz testvérek megmaradnak olaszoknak.

Hat hónap óta a viszony határozott javulása tapasztalható Franciaországgal szemben.

A megegyezés kívánatos és az egész olasz közvélemény feszül, érdeklődéssel várja a november eleji kormányfőráj találkozókat.

Mussolini megállapította, hogy a lezárulás megbukott.

Henderson hiába akarja feltámasztani a halottat, amely hadihajók és ágyúk légiója alá van temetve. Olaszország kétszen van mindenre, nem provokál, de minden olasz, ha ennek szüksége mutat, kockáztat, fegyverét szuromnyal fogja ellátni.

Állókazánja

több gőzt termel és kevesebb tüzelőt fogyaszt, ha alkalmazza álló

Economiserünket,

melyben a füst a tápvízet előmelegíti, Calipso Rt. fémipari üzem és gipszgyár Cluj, Str. Cernăuți 36. Telefon 10 és 453.

A katolikus munkások is csatlakoztak a felkeléshez

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

Madridi jelentés szerint, az általános sztrájk folytán bekövetkezett helyzet továbbra is rendkívül súlyos. A forradalmárok számos falut ismétlenül hatalmukba kerítették. Egyelőre lehetetlen megállapítani a halottak számát. A sztrájkhoz csatlakozott tartományokkal az összeköttetést még nem lehetett felvenni, de újabb jelentések érkeznek a sztrájkolók és a rendőrség közötti összeütközésekről. Az egész országban mintegy kétezer embert tartóztattak le. Astorgában a katonaság körülvette a felkelők csoportját, amely fegyverekkel és modern gépfegyverekkel rendelkezik. Ovidióból érkezett jelentések szerint, a felkelők megtámadták a kormánycsapatokat. A forradalmárok általában vérengzéseket is rendeztek.

Oriási meglepetést kelt, hogy a katolikus munkások is csatlakoztak a felkelőkhez, kik feltették a vasutvonalakat.

Madridban a postszolgálatot egészen kis számú személyzet bonyolítja le, a rendőrség védelme alatt. A városi hatóságok rádióintézkedést felhívást a lakossághoz, hogy egészék el élelmiszeranyagukat, nehogy járvány keletkezzen.

Lezárták a francia-spanyol határt

Párizs, október 6. A Matin jelenti, hogy a francia-spanyol határt a spanyolországi események miatt lezárták.

A déli lapokhoz érkezett újabb határvédelmi táviratok szerint, Asturiában a forradalmi megmozdulás összeomlás előtt áll. A légi rajok megjelentek a felkelők állásai fölött, mire azok kiürítették az állásokat s a környező erdőségekben tüntek el. Márcsak alig néhány bányász és rendőrlaktanya van a lázadók kezén. A délelőtti folyamán újabb kormánycsapatok érkeztek vonaton Asturiába s a felkelők nem tudták megakadályozni a vasutakon történt csapatszállítását.

Madridban enyhült a helyzet

Madridban a helyzet kezdett enyhülni. A villamosok és földalatti vasutak közlekedni kezdték katonák vezetésével.

Vidéken, főleg Ovidióban a helyzet továbbra is kritikus. A hegyekben és bányákban menekült forradalmárok heves ellenállást fejtenek ki. A kormánycsapatok csak nagy nehézségek árán tudnak előnyomulni.

Barcelonában és a katalán területen a helyzet feszült. A sztrájk teljes erővel tart, csak a vonatok és katonák által vezetett villamosok közlekednek. A reggel folyamán az ibériai anarchista szövetséghez csatlakozott szindikálisták, felhasználva a sztrájkot, megkísérelték elfoglalni a szövetséghez csatlakozott szindikátusok, a hatóságok által nemrég bezárt színházat. Az épületet sikerült is elfoglalni, de a hatóságok erős csapatokat küldtek ki ellenük, akiknek sikerült kiüríteni az épületet. 25 szindikálista vezetőt letartóztattak. Az ország többi részéből is véres összeütközéseket jelentenek.

Madridban kétórás látszólagos csend után a harcok újra kezdődtek. Az első összecsapásban 3 halott és 20 sebesült maradt a helyszínen. A halottak között van egy 13 éves gyermek és a sebesültek között más gyermekek, akik bevásárolni mentek.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj. Strada Baron I. Pop 10. Telefon: 9-77.

Cenzurat

BEDEUS
zsebmenetrend
telj. kiadása megjelent, Ára 10 lej.
Kapható mindenütt.



Nem ité

E h h

A
Me
kor
ver
moh
hiva
lent
mán
ban
lyar
ig
sztr
tovi
A
s
har
har
tör
vá
sok
son
de
ve
gá
ho

M
ni
személy élet
tek. Valenc
folyamatban
szármáyai ell
Egyik ka
s a polg
nöke
Valladolid
harok a f
Sevillában,
ellátásában
a vidékről
kon kisebb
élelmiszert
A határ
számolnak
sága és me
ban csatlá
A Le Jour
Madridba
amelynek
szerveze
hivatalo
lokeg
A lap me
jelentése,
tényleg el
val. Erre
mány elre
tiltását S
az a kört
press jele
a korm
zottak
hogy a
Nem tart
viden
osztályt h
portugál
fenntartja
A korm
hogy C